

DJURSKYDDET

MEDLEMSTIDNING FÖR DJURSKYDDET SVERIGE • NUMMER 2/2013 • ÅRGÅNG 123

EN STJÄRNA FÖR HUNDAR

På sin gård tar Martin "E-Type" Eriksson hand om irländska hittehundar **SID 22**

+

DJURTESTAD KOSMETIKA

I mars infördes sista steget i EU-totalförbudet, men några frågetecken återstår **SID 19**

BEVARAS ELLER BESKÅDAS?

Publikfrieri med exotiska djur eller hotade arters sista hopp – djurparkernas bevarandearbete i fokus. **SID 8**

8

**TIPS PÅ HUR DU
LAGAR DIN EGEN
HUNDMAT**

Föreningsdagarna 2013

Djurskyddskämpar från hela landet samlades. **SIDAN 28**

Djurkrysset

Tävla och vinn Djurskyddets munkjacka! **SIDAN 26**

Danne från Salong Betong

Står upp för kamphundar i detta nummers gästkrönika. **SIDAN 33**

Många bollar i luften?

Seraquin till hund och katt
finns du på apoteket och
hos din veterinär

Hitta återförsäljare
nära dig på:

www.bivet.nu/se

Seraquin®
– Länge leve friheten!

Seraquin i dag för lek i morgon

Använd Seraquin
därför att:

Den innehåller naturliga
näringssämnen som ger
optimal tillförsel av
byggstenar till lederna

Den innehåller glukosamin och
kondroitinsulfat plus den
kraftfulla antioxidanten gurkmeja

Den är speciellt anpassad
till hund och katt

De flesta djur tycker att den
smakar väldigt gott- så den är
lätt att ge

Boehringer
Ingelheim

Vetmedica

Vi hjälper djuren

■ **Djurskyddet Sverige** är med sina nästan 13 000 medlemmar och 60 anslutna lokalföreningar en av Sveriges största djurskyddsorganisationer. Vi har arbetat i över 100 år för att hjälpa djuren.

■ **Vi arbetar för** att alla djur ska ha det bra. Vi vill att alla djur ska ges möjlighet att utföra sina naturliga beteenden och att djurens livskvalitet ska förbättras. Vi vill att alla människor har ett etiskt och empatiskt förhållningssätt vilket innebär att vi tar ansvar för alla djur och bemöter dem med respekt.

■ **Vi opinionsbildar och** påverkar politiker för att förbättra djurskyddslagstiftningen. Vi finns representerade i olika arbetsgrupper och kommittéer samt är en remissinstans åt departement och myndigheter.

■ **Våra lokala föreningar** arbetar bland annat med att ta hand om djur som har blivit hemlösa och vanvårdade.

■ **Internationellt arbetar vi** genom Nordiska Djurskyddsrådet, Eurogroup for Animals och World society for the Protection of Animals (WSPA)

■ **Vårt arbete finansieras** av medlemsavgifter, arv och gåvor. Organisationen har 90-konto, verksamheten kontrolleras därmed av Svensk Insamlingskontroll. Läs mer på www.djurskyddet.se.

FÖRBUNDSSTYRELSEN

Ordförande Sven Stenson
Ledamöter Annelie Daging, Anton Dahlén, Johan Beck-Friis, Katarina Lingehag-Ekholm, Linda Maria Vonstad, Mats Lindahl, Sven-Erik Alhem, Terese Askerstedt
Ersättare Björn Dahlén, Gabriella Zsido, Owe Sandström

PLUSGIRO: 90 01 06-6

BANKGIRO: 900-1066

KANSLI

Generalsekreterare Åsa Hagelstedt
Medlemsservice Bella Öberg
Informatör & insamlingsansvarig Sara Frick
Tidningsredaktör Micke Hanås
Mini-REDE Sarah Vikslund
REDE Helena Risinger & Miranda Hedbring
Ekonomi Olle Wakter
Kanslistöd Irmeli Tarma

TIDNINGEN DJURSKYDDET

ANSVARIG UTGIVARE

Sven Stenson

REDAKTÖR (VIK)

Micke Hanås

GRAFISK FORM

Mathias Lövröm

LAYOUT

Sara Frick

OMSLAGSFOTO

Istockphoto

ANNONSANSVARIG

Selma Kaljanac
selma.kaljanac@ardeo.se

TRYCK

Sörmlands Grafiska

MATERIAL

Redaktionen ansvarar inte för insänt, icke-beställt material

MANUSSTOPP FÖR NÄSTA NUMMER

19 augusti

KONTAKTUPPGIFTER

Djurskyddet Sverige
 Virkesvägen 10
 120 30 Stockholm

Tel: 08-673 35 11

info@djurskyddet.se
redaktionen@djurskyddet.se

WEBB

tidningen.djurskyddet.se

INNEHÅLL / 2.2013

TEMA DJURPARKER

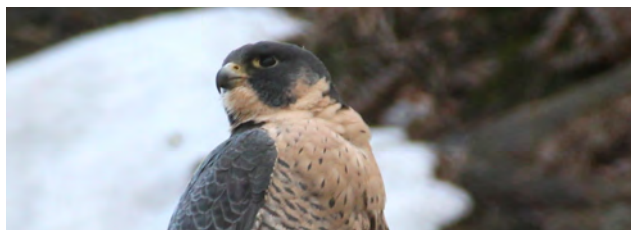

Foto: Micke Hanås

8 Bäst i klassen? Djurparken Nordens Ark arbetar målmedvetet med att bevara hotade arter.

Foto: Mia Öberg

18 Speglar inte verkligheten. Det anser Djurskyddet, och stämmer Arla för falsk marknadsföring.

Foto: Angelica Berg

22 Från eurodisco till europeiska hundar. Martin "E-type" Eriksson adopterar hundar från Irland.

Foto: Micke Hanås

28 Djurskyddare från hela landet. Inspiration, diskussioner och prisutdelning på Föreningsdagarna 2013.

Läs fler nyheter på
 vår webbtidning:
tidningen.djurskyddet.se

Micke Hanås

Vik redaktör

micke.hanas@djurskyddet.se

LEDARE

Yta eller innehåll?

■ **Vårens skandal med hästkött** i lasagerna visade alltför tydligt att det är skillnad på vad som visas upp och vad innehållet är. Tycka vad man vill om medias nyhetsdrev, men de kan i sina bästa stunder tvinga makthavare att agera för att rädda sina ansikten och varumärken.

En annan bransch som nyligen fått bekanta sig med mediauppmärksamheten är den svenska djurparksbranschen, med Parken Zoo i Eskilstuna som stormens epicentrum. Ovädret växte och sög in Ölands djurpark och i förlängningen hela branschen. Snabb uppmärksamhet, snabba åtgärder krävs, och det med rätta – men hur djupt går de förändringar som görs?

Svenska djurparksföreningen vill i första hand bli bättre på att "kommunicera medlemmarnas bevarandearbete". Att faktiskt gå in och försöka påverka medlemsparkernas arbete med att bevara hotade arter till det bättre verkar komma i andra hand.

Både Svenska Djurparksföreningen och Parken Zoo saknar siffror över hur mycket pengar som läggs på bevarandearbete. Detta trots att just bevarandearbetet är ett lagstadgat krav för att få tillstånd att driva djurpark. Att det ändå saknas en sådan budgetpost visar på ett djupare problem – djurparkernas identitetskris, som Roger Pettersson från WSPA kallar det. Svenska djurparksföreningen har nu påbörjat en sammanställning, efter att Tidningen Djurskyddet ställt frågan till flera djurparker. Parken Zoo meddelar att sådan statistik kan vara intressant att ta fram – om det efterfrågas av allmänheten.

Efter den senaste kontrollen har Parken Zoo fått tummen upp av Länsstyrelsen. Parken har åtgärdat en lång rad punkter, och djurmiljön är nu på den nivå där den borde ha legat hela tiden. Det återstår att se om den nya nivån fortfarande hålls när mediadrevet dragit vidare till nya jaktmarker. ✕

TYCK TILL!

Mejla dina idéer och åsikter till redaktionen@djurskyddet.se. Kommentera våra artiklar på tidningen.djurskyddet.se. Följ oss på www.facebook.com/djurskyddet.

Rävungar – fredlösa från första andetag

Nu under våren sjuder skogen av liv. Men naturens barnkammare är inte någon idyll, i alla fall inte för rävarna. Deras ungar är fredlösa från första andetaget, då de är lovligt byte för jägarna om "det behövs för att tillgodose viltvården".

Det betyder i klartext att minska konkurrensen om jägarnas favoritbyten, framför allt rådjur och hare men också and- och hönsfåglar. Rävarna får jagas i sina hem med hjälp av spadar eller genom att jägarna släpper ned grythundar som biter ihjäl eller bär upp de blinda och hjälplösa rävungarna så att jägarna kan döda dem.

Det skjuts omkring 70 000 rävar varje år enligt statistik från Svenska Jägareförbundet. Frågan är om alla rävvalpar är inräknade i statistiken? Frågan är också om jägaren som dödar rävungarna låter rävtiken som flyr från grytet leva?

Jakten slår sönder familjen. De rävvalpar som överlever den första tiden av sina liv riskerar att bli föräldralösa och därför dö redan vid tre fyra månaders ålder, då jakten på vuxna rävar börjar. De kan inte klara sig på egen hand eftersom de normalt lämnar sina föräldrar när de är ett halvår gamla.

Stoppa jakten på rävar och låt de små rovdjuren leva i fred! De hotar ingen och ställer inte till med någon större skada. Skogen är i första hand djurens hem och inte något "skaffereri" åt jägarna.

**Lise-Lotte Norin, Djurens Rätt
Birgitta Wiberg, Jaktkritikerna**

Foto: Christopher Cotrell

Myndigheterna gör sig till åtlöje

Det är horribelt att Astra Zeneca inte dras inför domstol med de bilder som visades av deras uppfödningssanläggning, hur stackars hundvalpar sprang stressade och uppjagade inför dessa gallerstaket. Vore det inte bättre att Länsstyrelsen gav sig på sådana djurplågermetoder istället för att göra sig till åtlöje genom att bötfälla en djurvän, som matar lösdrivande katter som skulle svultit ihjäl. Ärade myndigheter, ge er på de stora elefanterna – men inför dem tycks ni både vara döva och blinda. Ni gör er till åtlöje. Vi betalar inte myndigheter, som tycks vara ointresserade, med skattemedel för att de ska ge sig på det lilla fotfolket istället för dessa marodörer.

Signatur "Inkompetenta myndighetsutövare"

Rättelse

I artikeln om Djurambulansen Stockholm i förra numret råkade faktarutan innehålla uppgifter om en annan organisation med det snarlika namnet Djurambulansen. Djurambulansen Stockholm, som namnet antyder, kör bara inom Stockholms län. Att vara medlem kostar 400 kronor per år. Då ingår ingår en körning per år. På telefonnummer 08-588 03 112 kan du nå Djurambulansen Stockholm, dygnet runt. För mer information se <http://djurambulansen-stockholm.se>.

Djurskyddet lanserar mobilapp

I början av mars lanserade Djurskyddet Sverige mobilappen Djurskyddat. Förutom information om djurskyddspolicyn bakom olika företags matvaruprodukter, innehåller appen även information om hur djurskyddet kontrolleras. Tanken är att konsumenterna ska kunna använda appen när de handlar mat, och på så sätt kunna välja produkter från företag med höga djurskyddskrav. Appen innehåller olika kategorier – en för varje köttslag, en för mejerivaror och en för hur djurskyddet kontrolleras. Ett betyg på mellan noll till fyra stjärnor i varje kategori berättar hur ambitiöst djurskyddsarbete företaget har.

– Företagen som är med har själva bidragit med att besvara våra frågor. Bedömningarna är till största delen baserade på företagens egna uppgifter, säger Sara Frick, informatör

på Djurskyddet Sverige.

Det har visat sig lättare sagt än gjort att få företagen att ställa upp. Flera har varit positivt inställda till en början, men sedan valt att inte medverka, berättar Sara Frick.

– Det är tråkigt att några ledande företag som ICA och McDonalds valt att inte medverka. Detta ger en bild av att företaget inte vill visa upp sitt djurskyddsarbete, säger Johan Beck-Friis, förbundsstyrelseledamot i Djurskyddet Sverige.

Han hoppas att ännu fler företag kommer att ansluta sig nu när appen har lanserats.

– Vi hoppas också att appen väcker intresse hos företag som inte redan har en djurskyddspolicy, att utforma en. I dagsläget känns det viktigare än någonsin, säger Johan Beck-Friis. ✕

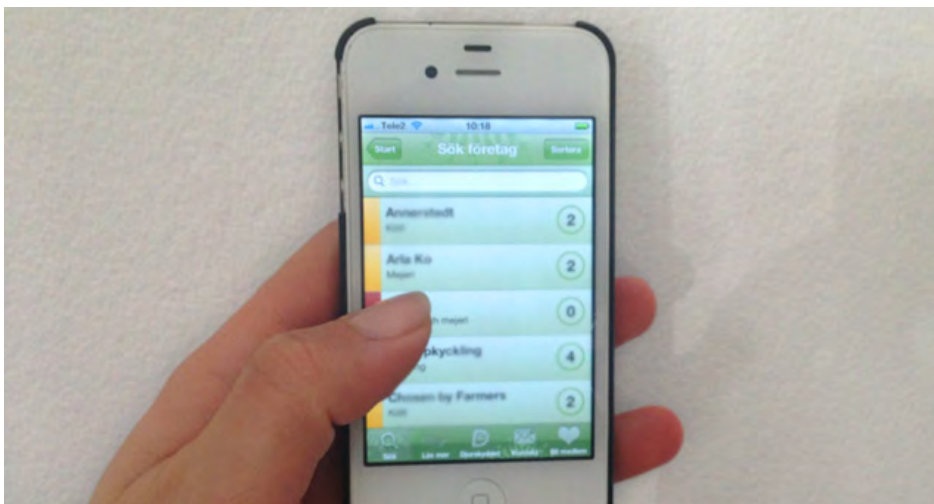

Foto: Sara Frick

Appen Djurskyddat hjälper dig att handla produkter från företag med djurskyddspolicy. Den finns för både Android och iPhone-mobiler, och går att ladda ner gratis via Google Play eller iPhone App Store.

20 000 får dör varje år i sjötransporter

Månadslånga resor med hemska umbäranden. Så beskrivs Australiens sjöexport av får och övrig boskap. Nästan 20 000 får dog under dessa sjötransporter bara under förra året. Siffran kritiserar nu av partiet The Australian Greens – enligt en politiker från partiet tvingas djuren ofta uthärda månadslånga resor under fruktansvärda villkor, efter att ha stressats från sina betesmarker till hamnstäderna. Partiet föreslår istället en utveckling av slakteribranschen i Australien, så att export av köttprodukter skulle kunna ersätta boskapsexporten.

Under förra året skickade Australien nästan tre miljoner djur med sjötransporter till köpare och slakterier i utlandet. Mest får – över två

miljoner – men även nötboskap, getter och bufflar. Jämfört med 2001, då den australiensiska exporten av levande får var nästan tre gånger så hög, är den nuvarande dödsiffran låg. Under 2001 dog nästan 80 000 får under sjötransporterna. Sedan dess har fåreexporten minskat, och även dödsfallen samt procentandelen av fåren som dött under transporterna. Enligt australiensiska WSPA, World Society for the Protection of Animals, beror hälften av fårdödsfallen på svält – fåren känner inte igen pelletsmaten de får på transporterna.

Det finns en inhemsk opinion mot exporterna – enligt en undersökning från WSPA skulle tre av fyra australiensare rösta på politiker som lovar att stoppa exporten av levande djur. ✕

Astra Zeneca flyttade försökshundar

Foto: Ruth Ellison

Trots stora ansträngningar lyckades inte Djurrättsalliansen hindra Astra Zeneca från att flytta de omskrivna försökshundarna på anläggningen i Örskelljunga. Kenneln ska läggas ned, och organisationen Djurrättsalliansen förde en intensiv kampanj under våren för att få hundarna omplacerade istället för att flyttas till andra anläggningar. Kampanjen väckte uppmärksamhet i media, och protestaktioner har ägt rum vid skånska flygplatser.

De sista hundarna flyttades i början på mars. Kvar blev ett fåtal ur den grupp avelshundar som ska placeras ut hos Astra Zenecas egna anställda.

Johan Karlsson, pressansvarig på Djurrättsalliansen, är kritisk till företagets agerande.

– Vi är fortfarande väldigt besvikna över att Astra Zeneca inte gett hundarna en chans, sade han när Tidningen Djurskyddet pratade med honom i början på mars.

Demonstrationer till stöd för astrahundarna hölls på flera platser både innan och efter beskedet kom att de flyttats. Jakob Lund, tillförordnad presschef på Astra Zeneca, hoppas att allmänhetens förtroende för företaget inte har skadats av händelserna kring hundarna. Han menar att om alla hundarna hade omplacerats hade företaget behövt köpa in nya hundar för de försök som är planerade.

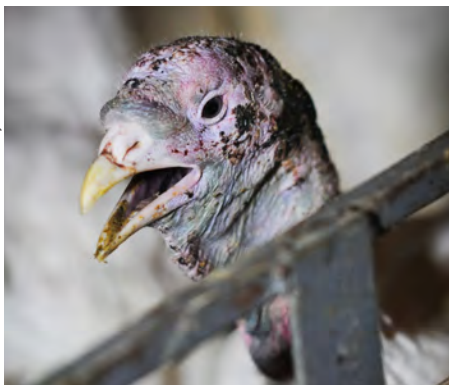
– Även om det här är en jättesvår fråga och det är mycket känslor och många starka åsikter, så hoppas jag ändå att en del förstår varför vi gör det här, och ser logiken i att det vore dumt att dela ut hundar för att köpa nya hundar.

Johan Karlsson från Djurrättsalliansen menar dock att astrahundarna inte kommer att fungera särskilt bra som försöksdjur.

– Vi misstänker att försöken med de här hundarna inte kommer att bli så tillförlitliga, med tanke på att hundarna precis varit med om en lång transport, och att de dessutom är för gamla för att egentligen kunna anpassa sig särskilt bra till laboratoriemiljön. De ska egentligen vara tagna tidigare om de ska hinna vänja sig vid miljön. ✕

Chockbilder från kalkonuppfödning

Foto: Djurrättsalliansen

■ **I början på maj** släppte Djurrättsalliansen en film och flera bilder som är tagna inuti Ingelsta Kalkons största uppfödningssanläggning, på Österlen i Skåne. På bilderna ses skadade och sjuka kalkoner, och döda djur som ligger mitt bland de levande.

– Många av djuren får skador på fötter och ben av det fuktiga, gödselbelagda golvet. Bilderna visar också att många har sår på kroppen och det finns ingenstans för dem att dra sig undan. Det finns ingen etik eller djuromsorg i det här, säger Rasmus Andersson, pressansvarig på Djurrättsalliansen, i ett pressmeddelande.

Efter att bilderna och filmen släppts gjorde Länsstyrelsen i Skåne en kontroll hos uppfödaren. Mattias Gårdlund, djurskyddsinspektör, sade i en intervju med SVT att han inte hittade några brister på gården. Han trodde dessutom att bilderna och filmen kan ha kommit från sjukboxarna, ett utrymme för sjuka eller skadade djur. Enligt Rasmus Andersson från Djurrättsalliansen har organisationen från början varit öppna med att bilderna kommer från både sjukboxarna och den ordinarie anläggningen.

– Det är filmat på båda ställena, och det är inte så att det är mycket värre i sjukboxarna än det är i den övriga delen av stallen. Det är många djur som är i sjukboxarna, ganska stor del av antalet som är inne i stallarna. Det är ganska sjukt att det är så många djur som hamnar i sjukboxen. De här fåglarna är inte gamla, de har blivit sjuka eller skadade på bara några veckors tid, säger han.

Anders Roslund, produktionschef på Ingelsta Kalkon, ser allvarligt på det som framkommit i bilderna och filmen.

– Vi måste bli väldigt mycket tuffare, inte bara i det här aktuella fallet utan vi får tänka till och konstruera ett system för att följa upp det här på ett annat sätt, säger han till Sydnytt. ✕

Bättre statistik över djurplågåre

■ **En ny brottskod** har införts för brottet djurplågeri. Det innebär att bättre statistik kan föras, och hjälper polisen att fördela sina resurser.

Brottsförebyggande rådet, Brå, är den myndighet som förvaltar de svenska brottskoderna. I slutet på december införde Brå 38 nya brottskoder, som en del av en årlig genomgång av brottskoderna. En av nyheterna blev en separat brottskod för djurplågeri, som tidigare klumpats ihop med en mängd andra brott.

Brottskoder används bland annat för att kunna föra statistik över begångna brott. Denna statistik är dessutom viktig för att polisen ska kunna fördela sina resurser. Den egna brottskoden innebär att bättre statistik kan föras över djurplågeribrott. ✕

Hundarna på uppgång

■ **Allt fler tycks** inse att hunden är människans bästa vän. De senaste åren har antalet hundar i landet ökat, och antalet katter har minskat, enligt en SCB-undersökning. Än så länge är katterna i majoritet med sina 1 159 000 individer, jämfört med 784 000 på hundsidan. Men det kan ändras i framtiden. Sedan förra gången Statistiska Centralbyrån undersökte landets sällskapsdjur – 2006 – har antalet hundar ökat med 8 procent och antalet katter minskat med 8 procent.

En tydlig trend i undersökningen är att hundar och katter i barnfamiljer minskar. Sju av tio av landets hundar och katter bor i hushåll utan barn. Jämfört med 2006 är det

en femprocentig ökning. Samtidigt har andelen hushåll med barn som har hund minskat med fyra procent, och andelen hushåll med barn som har katt har

"Antalet hundar har ökat med 8 procent och antalet katter har minskat med 8 procent."

minskat med tre procent. Övriga husdjur har sjunkit i popularitet hos hushållen. Väst är det för marsvin, fåglar och råttor/möss – antalet hushåll som har dessa har minskat med 67, 48 respektive 55 procent. Även hushållen med kanin eller hamster har minskat något.

Undersökningen, som gjordes under hösten 2012, genomfördes på uppdrag av Svenska Kennelklubben, Jordbruksverket, Agria Djurförsäkring och Royal Kanin. ✕

Foto: Matthew C. Wright

Katten är fortfarande det vanligaste sällskapsdjuret i Sverige. Men antalet hundar har ökat sedan 2006.

Vargtiken får stanna i Junsele

■ **Vargtiken i norrländska** Junsele – en av huvudpersonerna i vinterns vargkonflikt – får stanna i området. Det meddelade Naturvårdsverket i början på april. Vargens närvaro ställde till stora problem för områdets renskötare, och Naturvårdsverket beslutade om skydds jakt. Jakten överklagades dock, och verket genomförde istället totalt fyra flyttförsök av vargen, som envist vandrade tillbaka. Områdets renar har nu flyttats till sina sommarbeten. Vad som händer till hösten, om vargtiken stannar i Junsele, är oklart.

– Situationen kommer ju att bli densamma till hösten, men vi får avvakta och se, säger Ruona Burman, viltsamordnare på Naturvårdsverket, till Allehanda.se. Naturvårdsverket har i uppdrag från regeringen att bevara den genetiskt viktiga varghonan, och ska samtidigt överlägga med områdets renskötare. Uppdraget tar slut den 31 maj.

För Naturvårdsverket – och i förlängningen skattebetalarna – har flyttförsöken av vargen kostat flera miljoner kronor. ✕

Foto: Flickr

Tiken får stanna efter fyra flyttförsök. Men vad som sker när renarna kommer tillbaka är oklart.

Förvaltningsrätten: Vargjakten olaglig

■ **Årets vargjakt underkänns** av Förvaltningsrätten. I januari beslutade Naturvårdsverket om en selektiv vargjakt på 16 vargar, som skulle riktas in på de individer som var mest inavlade. Tre vargar hann skjutas innan jaktbeslutet överklagades och jakten stoppades i väntan på domen. I samband med Förvaltningsrättens dom upphävs jaktbeslutet. Rätten anser bland annat att 16 vargar, vilket motsvarar cirka sju procent av vargstammen, utgör för stor del av populationen. Dessutom menar rätten att det finns andra sätt att

minska inaveln, till exempel utplaceringar från djurparker eller flyttningar av vargar från den finsk-ryska stammen.

Svenska Naturskyddsföreningen stod bakom överklagan tillsammans med Svenska Rovdjursföreningen och Världsnaturfonden. Mikael Karlsson, ordförande i Svenska Naturskyddsföreningen, är nöjd med beslutet.

– Det är självklart väldigt positivt och återigen ett tecken på att vargförvaltning inte uppfyller de lagstadgade krav som Sverige förbundit sig att följa, säger han till TT. ✕

Ingen ny djurskyddslag i sikte

■ **Den 26 mars** var datumet då ändringarna i djurskyddslagen skulle läggas fram i en proposition från regeringen. Men ingen proposition kom. När denna tidning gick till tryck hade Landsbygdsdepartementet fortfarande inte meddelat något nytt datum.

Det var i slutet på november förra året som regeringens utredare Eva Eriksson lade fram förslaget på ny djurskyddslag. En rad ändringar föreslogs, bland annat att det ska bli obligatoriskt att märka katter, ett förbud mot sex med djur, förbud mot spödrivning på hästar och tuffare straff för brott mot djur. Det är i dagsläget oklart hur mycket som kommer att vara med i den färdiga propositionen, när och om den kommer. Kritiker menar att slutresultatet riskerar att bli urvattnat – inför propositionsdatu-

met nämndes bara förbudet mot sex med djur, samt vissa försöksdjursfrågor som är kopplade till det nya EU-försöksdjursdirektivet, som var planerade att införas samtidigt men som inte är en del av djurskyddslagsutredningen. Sedan sköts alltså även dessa två på framtiden.

Åsa Hagelstedt, generalsekreterare på Djurskyddet Sverige, är starkt kritisk till Landsbygdsdepartementets agerande.

– Att departementet inte klarar att se över det här är ett tecken på att djurskyddsfrågor inte har en hög prioritet hos landsbygdsministern. Varje dag utan en ny lag innebär ett ickebefintligt skydd för hemlösa katter och fortsatt rätt att ha kor uppbundna och att ha elefanter på cirkus, till exempel. Djuren lider idag, säger hon. ✕

Årets Djurskyddspris till djurskyddsinspektörer

■ **"Det är ett svårt** och otacksamt arbete som leder till kritik och ibland även hot" står det i motiveringen till årets Djurskyddspris. Det delades ut till Djurskyddsinspektörernas Riksförening, DIRF, av Djurskyddet Sverige under organisationens föreningsdagar i slutet på april.

– Den enskilde djurägaren blir sällan glad när dennes djurhållning kritiseras och vi vet att djurskyddsinspektörerna får ta emot inte bara kritik utan även hot. Samtidigt är det andra som kritiserar myndigheterna för att för lite görs och att djurägare man anser missköter sina djur inte får djurförbud. Det är en utsatt

yrkesgrupp som måste bli fler. Vi anser att Sveriges djurskyddsinspektörer som grupp förtjänar att hyllas och lyftas fram och får därför detta pris, säger Djurskyddet Sveriges generalsekreterare Åsa Hagelstedt.

Ewa Erikmarck, DIRF, tog emot Djurskyddspriset.

Brittiskt lagförslag: Förbud mot vilda djur på cirkus

■ **I slutet av april** presenterades ett brittiskt lagförslag som sannolikt kommer att innebära att vilda djur på kringresande cirkusar förbjuds till år 2015. Förbudet gäller bara djur som inte normalt hålls i Storbritannien – hundar, hästar, katter och andra "vanliga" djur får alltså fortsättningsvis användas i cirkusuppvisningar.

Det brittiska parlamentet röstade för ett förbud redan 2011, enligt Djurens Rätt. Trots att förbudet inte var bindande så meddelade premiärministerns kansli att man skulle agera utifrån beslutet. Men regeringen har enligt kritiker släpat fötterna efter sig när det gäller införandet av förbudet.

Lagförslaget välkomnades av brittiska djurskyddsgrupper. Men representanter för cirkusindustrin menar att djuren sköts på ett bra sätt, och att de kommer att kämpa mot förbudet. ✕

TEMA DJURPARKER

UTROTNINGSHOTADE PUBLIKMAGNETER

Bevara hotade arter, står det i lagen. Men är det högsta prioritet? Parken Zoo-skandalen har väckt frågan om djurparkernas syfte.

Ett halvt jordklot från Gobiöknen

På Nordens Ark finns snöleopard och amurtiger, hundratals mil från sin naturliga miljö.

Men de utrotningshotade djuren är mer än bara levande genbanker. I djurparksmiljön kan forskare studera beteenden och utrustning som senare används på plats i det vilda.

Morrandet påminner lite om ljudet från en mopedmotor. Mörka, puttrande basvibrationer. Snöleoparden Iribis är på dåligt humör. Han gnager lite förstrött på nåtgallret som skiljer oss åt, och jag är rätt tacksam över att befinna mig på utsidan av inhägnaden. Rovdjursskötaren och djurvårdaren Mia Abrahamsson har precis justerat temperaturen på vattnet i Iribis vattenkopp, och passar på att titta till honom samtidigt.

– Han tycker att det är lite jobbigt med halsbandet idag, tror jag. Men vi har kliat oss lite där runtomkring så det blir nog bra, säger hon.

En stor grå klump sitter fast i halsbandet runt snöleopardens nacke. Ewa Wikberg, biträdande zoolog på Nordens Ark, berättar att de testat utrustning som senare ska användas i bevarandeåtgärder i artens naturliga miljö – ”in situ”, på plats, är termen i djurparksjargong.

– Det är ett likadant radiohalsband som de har i Gobiöknen, för att vi bland annat ska kunna ta positioner på snöleoparderna. Det är en så kallad drop-off, så halsbandet är programmerat att ramlar av i april, säger hon.

Nordens Ark ligger vackert längs en bohuslänsk fjord, ungefär ett halvt jordklot från Gobiöknen och snöleopardernas naturliga miljö. Båda platserna tillhör dock den norra hemisfären, och de flesta arterna på Nordens Ark kommer från ett klimat som liknar vårt. Ungefär 80 arter och raser finns på parken, som fokuserar på bevarandearbete. Djuranläggningarna ligger insprängda i skogsdungar och på öppna ytor, på marker som förr tillhört ett gammalt säteri.

Förutom exotiska djur som snöleopard, amurtiger och tadzikiska stäppfår finns här även mindre iögonfallande arter. Dels hotade djur från vår del av världen, inklusive nordiska lantraser som håller på att försvinna i det moderna lantbruket. Men även små, till synes obetydliga djur – två av parkens huvudprojekt inom bevarandearbetet är den grönfläckiga paddan och den bredbandade ekbarkbocken. Knappt publikmagneter, men ändå så viktiga. Det menar Claes Andréén, professor i bevarandebiologi vid Göteborgs universitet och fast stationerad på Nordens Ark.

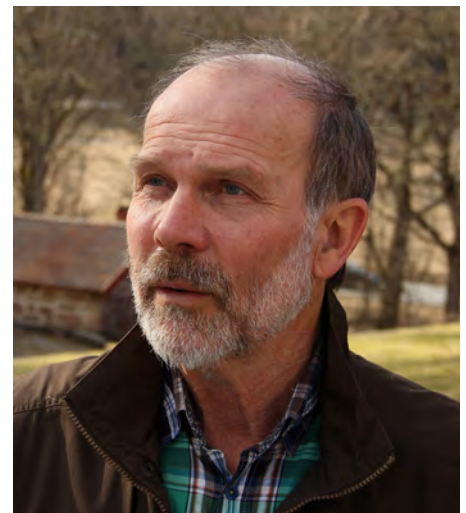
– Om man plockar bort vissa arter i ett ekosystem så kan hela ekosystemet påverkas. I många fall är det dock svårt att se om det händer nåt dramatiskt om en enskild art försvinner. Men man vet aldrig vad enskilda arter härbärgerar för kunskap som vi människor kan ha stor nytta av, säger han.

Claes Andréén tar kaskadgrodan som exempel. Arten, som bland annat lever i sydostasiatiska bergsregnskogar, har utvecklat speciella sugskålar på tårna för att fästa på slipprigt underlag. Kinesiska forskare studerade nyligen körtlarna i grodans tunna hud.

– Grodorna har väldigt tunn hud och är väldigt exponerade för bakteriella angrepp, så de har mer antibakteriella försvar än någon annan djurgrupp. Forskarna upptäckte att framtidens antibiotika förmodligen kommer att hämtas från den här typen av djur. Just den här gruppen grodor är ett sånt fantastiskt bra exempel på varför det är så viktigt att vi bevarar även djur som inte verkar så spännande och viktiga.

Nordens Ark drivs som en stiftelse, med uppdrag att bevara hotade arter och att främja den biologiska mångfalden. De senaste åren har parken vuxit kraftigt, trots att besökarantalet är lågt jämfört med många andra djurparker – mindre än en tredjedel av parkens inkomster kommer från entréavgifter. Istället har man valt att satsa på samarbete med högskolor och universitet, och därmed möjligheten att söka bidrag, samt ett så kallat 90-konto som fungerar som en godkänstämpel på ideella organisationer. Det är möjligt eftersom Nordens Ark är en stiftelse och inte får gå med vinst. Nordens Ark får tack vare 90-kontot flera miljoner från Postkodsloteriet.

– Vi är ju kommersiella på det sättet att vi driver verksamheten kommersiellt. Men alla pengar går tillbaka in igen i verksamheten, berättar Claes Andréén. >>

Claes Andréén, professor i bevarandebiologi.

Djurskötaren Mia Abrahamsson pysslar om snöleoparden Iribis, som är på dåligt humör över ett obekvämt halsband med radiosändare. Det testas för att senare användas i bevarandeprojekt i Mongoliet. Iribis betyder just snöleopard på mongoliska. Alla försök på Nordens Ark godkänns av en djurförsöksetisk nämnd.

Nordens Ark deltar i flera nationella och internationella bevarandeprogram. Gemensamt för alla arter är att de är "rödlistade", det vill säga finns med på listan över utrotningshotade arter. Det finns dels en internationell lista, dels en nationell. Den senare gäller de djur som har en stabil population globalt sett, men som riskerar att försvinna i Sverige – till exempel den grönläckiga paddan. Oavsett om det gäller inhemska djur eller långväga, exotiska arter, görs en noggrann avvägning innan arten tas in.

– Vi tittar på om vi har förutsättningarna för att hålla djuren här, hur dyrt det är och om vi har den kunskap som man måste ha. Hur klarar vi av det långsiktigt? Vi väger in alla de här förutsättningarna, säger Claes Andrén.

Inom djurparksvärlden kallar man bevarandearbetet som sker på själva djurparken för "ex situ", som betyder ungefär "utanför plats". Motsatsen är "in situ", på plats, som används när man arbetar med att bevara djuren i deras naturliga miljö. En blandning kan vara när man föder upp djur i

djurparken och sedan placerar ut dem. Det görs med till exempel pilgrimsfalkar på Nordens Ark.

– Det är alltid bäst att jobba in situ. Ju närmare du jobbar det området där djuren lever, desto bättre är det. Sen ibland finns det inte alltid förutsättningar för det, säger Claes Andrén.

De senaste fem åren har Nordens Ark ökat sitt in situ-arbete kraftigt. 2012 spenderades nästan tre miljoner kronor på olika projekt, att jämföra med sex och en halv miljon på ex situ, och sex miljoner på olika utplanteringsprojekt.

Det mesta av in situ-pengarna läggs på ett projekt för amurtigrar i ryska fjärran östern. Snöleoparderna kommer näst på tur – ungefär en halv miljon går till bevarandearbete i Mongoliet. Nordens Ark deltar i ett forskningsarbete om snöleopardernas beteende, samt olika projekt för att lokalbefolkningen ska se dem som en inkomstkälla snarare än ett hot mot deras tamboskap.

Det finns mellan 3500-7000 snöleoparder kvar i Centralasien. Ju mer människor breder ut sig desto mindre plats får

snöleoparden. Trots att arten är fridlyst i hela världen så minskar antalet snöleoparder stadigt, främst på grund av tjuvjakt. Samarbetet med lokalbefolkningen är otroligt viktigt i projekt som dessa, menar Claes Andrén.

– Det finns mycket pengar i väst som kan dra igång saker. Men det finns många exempel på projekt som har kollapsat när man sen efter tre eller fem år släpper projektet. Man måste bygga in ett system som ekonomiskt gör att projektet inte stannar av när man lämnar det.

Nordens Ark samarbetar med en USA-baserad organisation, Snow Leopard Enterprise, som har utvecklat ett ersättningssystem för de mongoliska samhällen som ingår i projektet. Dels köper organisationen in hantverksvaror som befolkningen har producerat, och som säljs i bland annat Nordens Arks souvenirbutik. Byarna får även en premie varje år – men pengarna går bara till de byar på vars område inga snöleoparder har skjutits under året.

Forskningsdelen består i en delfinansiering av en doktorand, Örjan Johansson,

**"Vi tittar
på om vi har
förutsättningarna för
att hålla djuren här, hur
dyrt det är och om vi har
den kunskap som man
måste ha. Hur klarar vi av
det långsiktigt?"**

Claes Andrén,
professor i bevarandebiologi vid
Göteborgs universitet och
stationerad på Nordens Ark

som bor på plats i en yurta, ett mongoliskt tält, flera månader om året. Han fångar in snöleoparder och sätter satellitsändare på dem, för att studera deras beteende.

Ewa Wikberg påpekar att fältnäring med till exempel amurtigrar och snöleoparder inte skulle kunna ske utan den kunskap som fått genom att hålla djuren i djurpark.

– I stort allt fältnäring som görs med tiger, där är bakgrundsarbetet gjort på djurparker. Hur sover man en tiger på ett säkert sätt? Vilket radiohalsband påverkar dem minst i jakten? Vilken tid på året kan vi inte gå in och störa dem? Du kan inte stå i Gobi och fippla med halsbandet, du måste veta det innan det ska vara klart.

Vi står utanför amurleopardernas inhägnad, ett stenkast från snöleoparden Iribis som inte riktigt uppskattade sitt forskningsprojekt. I det vilda förflyttar de sig över vidsträckta ytor – de mest aktiva amurleoparderna kan röra sig över en yta på 400 kvadratkilometer. Det är något större än ön Orust, några mil söder om Nordens Ark på bohuskusten. Inhägnaden på Nordens Ark motsvarar ungefär tre basketplaner.

– Vi har ju svårt att bygga en anläggning som är lika stor som i vilt, naturligtvis. Däremot så kan vi bygga en komplex

anläggning, med möjlighet att variera miljön så den inte är statisk hela tiden, säger Ewa Wikberg.

Varje art har ett antal beteendemål uppsatta, och parken är utformad för att de ska uppfyllas så bra som möjligt. I mitten av amurleopardernas inhägnad hänger en stock i ett kraftigt rep. Där kan leoparderna öva sig på "ansmyg", det vill säga att närma sig bytet. De kan krama om stocken för att simulera ett annat jaktbeteende – att strypa bytet. I Sverige är det av etiska skäl förbjudet att ge levande bytesdjur till rovdjur, men de kan fortfarande få utlopp för sina jaktinstinkter, menar Ewa Wikberg.

Det har stormat kring Sveriges djurparker på sistone. Just brister i flera djurs inhägnader var en av de punkter som Parken Zoo i Eskilstuna anmälades för i slutet av förra året. För Nordens Arks del har mediuppmärksamheten lett till att man gjort en egen genomgång av parkens arbete och hur det kommuniceras utåt. Verksamheten höll för granskningen och inget behövde ändras, berättar Ewa Wikberg.

Är det möjligt att ge stora djur en naturlig miljö på djurpark? På Nordens Ark?

– Det är alltid näst bäst, så är det. Vi kan göra det ganska bra, men det är klart att

det är näst bäst. Men det är också bättre än bäst om man tittar på de djur som vi håller. De svälter inte, de har fri veterinärvård. Många djur som föds överlever.

På frågan om bevarandearbetet är värt djurens fångenskap kommer svaret utan tvekan.

– Jag tycker att det vi gör på Nordens Ark är värt det. Vi försöker göra naturvårdsnytta. Att faktiskt se till att den gröna fläckiga paddan finns kvar. ✕

Djurparksskandalen ledde inte till några förändringar för Nordens Ark, berättar Ewa Wikberg.

"Djurparkerna måste lösa identitetskrisen"

Skandalerna blev en väckarklocka för många djurparker. Ska man satsa på **exotiska djur som publikmagneter, eller driva anläggningar för seriöst bevarandearbete?** Det är dags för djurparksbranschen att bestämma sig, menar Roger Pettersson från WSPA.

Under det senaste halvåret har det stormat kring den svenska djurparksbranschen. Parken Zoo i Eskilstuna, Ölands djurpark och Skånes djurpark har granskats av media och länsstyrelser.

Roger Pettersson, svensk generalsekreterare för WSPA – World Society for the Protection of Animals – var en av medlemmarna i den oberoende granskningsgrupp som Parken Zoo tillsatte för att "genomlysna djurparksverksamheten" efter att Kalla Fakta granskat djurparken i oktober förra året. Han tror att skandalen kom som en väckarklocka för många svenska djurparker.

– Många parker har tagit till sig av vår rapport och de säger att det här kommer att påverka hur de arbetar med de frågor som vi hade synpunkter på när det gällde Parken Zoo. Men det här borde redan varit på plats, man ska inte behöva ha en skandal för att sådana här saker ska uppmärksammas, säger han.

"Man ska inte behöva ha en skandal för att sådana här saker ska uppmärksammas."

Roger Pettersson,
generalsekreterare, WSPA

Listan över brister som uppdagades under granskningen av Parken Zoo, både av den oberoende granskningsgruppen och vid länsstyrelsens kontroller, är lång. Till exempel hölls trädleopard och bältdjur inomhus året runt, trots att de ska vistas utomhus sommartid. Flera djur hade förvarats i för små utrymmen och saknat bakhägn, det vill säga utrymme där de kan få vara ifred från publikens blickar. Dvärgflodhäst och tapir – tropiska djur – gick inomhus utan golvvärme, trots att djur enligt lagen ska hållas i ett klimat som är anpassat efter varje djurs behov. Dokumentation om vilka djur som hölls i vilka hägn var bristfällig. Det saknades även en kollektionsplan, ett dokument som alla djurparker enligt lag är skyldiga att ha och som redovisar bevarandearbetet.

Det är just mängden fel som gör bristerna så allvarliga, menar Roger Pettersson. De kan delvis förklaras med att Parken Zoo

tidigare inte hade en separat zoolog som kunde upprätta planer för bevarandearbete och planera den dagliga djurhållningen. Men under detaljfrågorna finns ett djupare problem, anser han. Roger Pettersson tar parkernas marknadsföring som exempel på att djurparkerna inte riktigt vet vilket ben de ska stå på.

– Jag tycker att djurparkerna idag har en väldigt stor identitetskris. Djurparkerna uttalar att de vill vara nån form av organ för

Foto: WSPA

Roger Pettersson från WSPA var med i den oberoende gruppen som granskade Parken Zoo.

Foto: Parken Zoo

Dvärgflodhästen Oliver föddes på Parken Zoo 2011, något som uppmärksammades i media. Men vid länsstyrelsens kontroll uppdagades det att dvärgflodhäst och tapir, som båda är tropiska arter, hölls inomhus utan golvvärme. Enligt lag ska arter hållas i ett klimat som är anpassat efter deras behov.

bevarandearbete, och att bevarandearbetet ska stå i centrum. Men jag har svårt att se att det är det som de marknadsför – istället marknadsför många gånger enskilda djur. En sak som lockar är djurungar, och det är man också väldigt tydlig med i sin marknadsföring, man lyfter upp den delen.

Problemen med avvägningen mellan bevarandearbete och att fungera som en kommersiell aktör blev tydliga i fallet med Parken Zoo, enligt Roger Pettersson. Han menar att bristerna har sin orsak i den expansion som Parken Zoo nyligen genomfört. Sedan 2007 har antalet arter i parken ökat kraftigt. Syftet har varit att satsa på bevarandearbete genom att ta emot flera utrotningshotade arter.

– Jag tror att man har en väldigt ärlig och uppriktig vilja att jobba med bevarandeprojekt. Men jag tycker att det är uppenbart att man har satsat mer på kvantitet än kvalitet. Man har fått in så många arter i så många bevarandeprojekt, så man klarar inte av det helt enkelt. Att utvecklingen kunde ta den vägen tror jag var på grund av att det trycktes på av marknadsskäl, säger han.

Irja Bäckström är nytilträd VD för

Parken Zoo. Hon håller inte med om att parken skulle ha "låtit kvantitet gå före kvalitet", och säger att expansionen i första hand var en medveten satsning för att kunna jobba med bevarandeprojekt. Men satsningen har också varit ett av strategierna för att öka antalet besökare.

– I all form av affärsdriven verksamhet vill man ju hitta rätt satsningar. Man kan ju se bland annat i fjol att det var tydligt tack vare den satsningen som det gick bra, i form av ökat besöksantal.

Parken Zoo vill ligga i framkant när det gäller bevarandearbete. Men samtidigt saknas det siffror på hur mycket pengar som läggs på den delen av parkens arter som är utrotningshotade, och hur mycket som läggs på övriga djur. Av 124 arter är 87 stycken som rödlistade hos IUCN – International Union for Conservation of Nature, ett samarbetsorgan för bevarandearbete.

– Det är ganska ogörligt att separera intäkter och kostnader kring just bevarandearter, vi redovisar ju inte på det sättet. Om det här är en intressant allmän fråga så är det ju nåt som är intressant för oss att börja jobba med, säger Irja Bäckström.

Roger Pettersson är försiktig med att

säga hur bristerna på Parken Zoo påverkade djurskyddet, eftersom granskningsgruppens rapport baserar sig på ett besök vid ett tillfälle. Men många av länsstyrelsens förelägganden hade med djurskyddsfrågor att göra, och Roger Pettersson är övertygad om att djurskyddet skulle påverkats om bristerna inte hade uppdagats. För djuren på Parken Zoo har mediauppmärksamheten >>

SVENSKA DJURPARKSFÖRENINGEN

Svenska Djurparksföreningen, SDF, är en branschorganisation för Sveriges djurparker och en norsk djurpark. 20 parker är medlemmar, bland annat Kolmården, Skansen, Ölands Djurpark, Nordens Ark och Parken Zoo. Föreningen bildades 1990, och har som syfte att knyta samman medlemsparkerna och att jobba tillsammans gentemot organisationer och myndigheter "för djurparkernas ökade status som seriösa institutioner, verka inom bevarande, forskning och utbildning".

Källa: Svenska Djurparksföreningen

Foto: Carly Lesser / Art Drauglis

Trädleoparden är klassad som "Sårbar" enligt IUCN:s rödlista. På Parken Zoo hölls trädleoparden inomhus året runt. Bilden är från en annan djurpark.

lett till konkreta förbättringar – i slutet av april godkändes parken av länsstyrelsen på alla punkter efter att ha åtgärdat en lång rad brister och upprättat ett egenkontrollprogram. En del brister kvarstår i vissa djurhågn, men länsstyrelsen valde ändå att godkänna parken då åtgärder är planerade.

Roger Pettersson

tycker att det är beklagligt att inte djurskyddskontrollerna fungerat bättre redan tidigare.

– Många av de här bristerna som fanns i parken borde länsstyrelserna haft resurser att upptäcka, säger han.

Roger Pettersson tror att det är

"Många av de här bristerna som fanns i parken borde länsstyrelserna haft resurser att upptäcka."

Roger Pettersson,
generalsekreterare, WSPA

möjligt att kombinera bevarandearbete med inkomstbringande verksamhet, även om han ser en potentiell konflikt och jämför det med att ta ut vinster inom vården. Han lyfter fram Nordens Ark som lyckat exempel. Men för branschen i stort är det dags att ta väckarklockan på allvar, menar han.

– Jag tror att man måste bestämma sig om varför djurparkerna ska existera – är tonvikten bevarandearbete? Eller har vi djurparker för att man ska roa människor och ge dem möjlighet att se vilda djur? Djurparkerna och Svenska Djurparksföreningen måste lösa den här identitetskrisen för att de ska få en hög trovärdighet.✕

ARTSKYDDSFÖRORDNINGEN

Djurparkernas verksamhet regleras av bland annat Artskyddsförordningen. Förutom krav på god djurhållning och veterinärvård, måste en djurpark uppfylla följande för att få tillstånd:

- Bevarandearbete på minst ett sätt: Antingen forskning som främjar bevarandet av arterna, utbildning som ger relevanta kunskaper om bevarande av arterna, informationsutbyte om arternas bevarande och om det är lämpligt, uppfödning i fångenskap och återinförande av djur till ett liv i vilt tillstånd.
- Utbildning – Djurparken ska främja utbildning av och medvetenhet hos allmänheten om bevarande av den biologiska mångfalden, särskilt genom att tillhandahålla information om de förevisade arterna och deras naturliga livsmiljöer.

Källa: Artskyddsförordningen, 49 §

Så mycket läggs på bevarande: Sammanställning på gång

Det är ett lagstadgat krav att djurparker ska arbeta med bevarande. Men **hos branschorganisationen Svenska Djurparksföreningen finns ännu inga siffror** över hur mycket pengar som läggs på det. En sammanställning kommer i maj, lovar ordförande Tomas Frisk.

Svenska Djurparksföreningen, SDF, är de svenska djurparkernas branschorganisation. Ändå saknas det i skrivande stund ekonomiska siffror hos SDF över hur mycket pengar medlemmarna lägger på bevarandearbete, och på vilka bevarandeåtgärder pengarna läggs.

Tomas Frisk, till vardags zoologisk chef på Skansen, är ordförande för SDF. Han berättar att några av organisationens medlemsparker hört av sig till honom efter att Tidningen Djurskyddet kontaktat dem för att få ut information om hur mycket pengar som lagts på bevarandearbete. SDF har därför valt att själva göra en sammanställning, som beräknas vara klar i maj.

Varför finns inte de här siffrorna redan?

– Jag vet inte, det är en bra fråga. Man har väl inte haft något behov. Från djurparksföreningen har man inte jobbat så utåtriktat och fokuserat på det. Olika parker jobbar på olika sätt och då har man inte brytt sig om att göra någon gemensam sammanställning. Jag tycker att det behövs en sådan sammanställning.

Roger Pettersson från WSPA är starkt kritisk till att statistiken saknas hos Svenska Djurparksföreningen.

– Det vore ju fullt jämförbart med att exempelvis WSPA eller Djurskyddet Sverige inte skulle kunna redovisa vilka ändamål vi lägger pengarna på. Det signalerar, tycker jag, att fokuset på bevarandearbete måste bli större hos djurparkerna. Sådana siffror borde ju vara en del i deras marknadsföring.

Roger Pettersson tycker att Svenska Djurparksföreningen borde ta ett större

ansvar för att bevarandearbetet hos landets djurparker utvecklas.

– Funkar inte det måste man fundera på om man ska lagstifta. Speciellt med tanke på att regeringen sänkte moms på entrébiljetter med anledning att det skulle stödja bevarandearbetet.

Tomas Frisk håller inte med om jämförelsen med WSPA eller Djurskyddet Sverige.

– Vi är en branschorganisation, så det är djurparkerna som ska redovisa till respektive myndighet vad man gör för bevarandearbete för djurparkstillståndet. Det är inte djurparksföreningens uppdrag.

Tomas Frisk tycker inte heller att det behövs mer detaljstyrning i olika lagar, eller att Svenska Djurparksföreningen ska ställa mer krav på sina medlemmar.

– Idag har lagstiftningen kommit ganska långt krävande, men jag skulle vilja se en enklare och tydligare lagstiftning. Om vi tittar på våra etiska regler och lagstiftningen så räcker det ganska långt. Vi behöver mer en dialog om hur man jobbar med bevarandefrågor, och vi behöver jobba på att bli tydligare på vårt bevarandearbete, och på nåt sätt också då hitta nycklarna som gör att media blir intresserade av att skriva om det.

Du menar alltså hur ni framställer bevarandearbete och inte själva verksamheten?

– Ja... hur vi kommunicerar det vi faktiskt gör. Sen tror jag att flera djurparker kan göra mer på bevarandesidan, men det kan vara en ganska seg process att vrida om, och det kan vara ganska stora investeringar som krävs för att vrida om sammanställningen av arter.

På frågan om det finns en konflikt mellan ekonomisk vinst och bevarandearbete, menar Tomas Frisk att det beror på hur bevarandearbetet definieras.

– Om man som djurpark ska skänka pengar till olika bevarandeprojekt, då är det klart att det kostar pengar att göra det. Men man kan också se det som att om man bedriver en effektiv verksamhet så kan man ha lättare att få pengar över till annan verksamhet.

Han håller med om att den senaste tidens uppmärksamhet kring djurparksbranschen har fungerat som en väckarklocka.

– Från början var det väldigt jobbigt. Men jag tror ändå att det här ger en typ av positiv energi, att vi måste bli bättre på att kommunicera det vi gör, och även prata mer om vad vi gör och hur vi kan utvecklas. ✕

Foto: Marie Andersson / Skansen

"Har inte haft behov tidigare". Tomas Frisk, ordförande för SDF, lovar en sammanställning.

"Artskyddet har varit väldigt nedprioriterat"

I vanliga fall kontrolleras artskyddsfrågorna bara när parkerna söker tillstånd. **Det borde finnas mer resurser, både till Parken Zoo och för att göra en övergripande kontroll av landets djurparker.** Det menar MaryAnn Fargo på Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Foto: Parken Zoo

Manvargen är en av de arter som finns med i CITES, Convention of International Trade in Endangered Species. Konventionen reglerar handeln med vissa arter, och ibland krävs det tillstånd för att köpa och sälja djuren. När djurparker köper sådana djur kontrolleras tillstånden av artskyddshandläggare.

Länsstyrelsen i Södermanlands län har haft en hektisk vår när det gäller kontrollerna av Parken Zoo. MaryAnn Fargo, naturvårdshandläggare, berättar att ansvaret för kontrollerna är uppdelat på olika avdelningar. Det är dels djurskyddskontrollerna, som sköts av länsstyrelsens vanliga djurskyddsinspektörer. Och så är det artskyddsfrågorna, som i normala fall bara behöver hanteras var femte år när djurparkerna söker sitt tillstånd. Mediauppmärksamheten kring Parken Zoo har inneburit extraarbete för en redan hårt pressad verksamhet.

– Artskyddet har varit väldigt nedprioriterat här. Det märks ju nu när vi började ta tag i Parken Zoo att man hade önskat att vi hade haft tid, pengar och folk att lägga på det. Och det är inget unikt för Länsstyrelsen i Södermanland på något sätt, det gäller hela Sverige, säger MaryAnn Fargo.

Hon håller med om att artskyddslagstiftningen kan vara krånglig och svårtolkad, men vill inte uttala sig om det borde bli

mer detaljstyrt eller inte. Däremot tycker hon att samsynen mellan länsstyrelserna borde bli bättre, och att det behövs mer tillsyn – helst en samkörd kontroll av alla landets djurparker, nu när ämnet är aktuellt i och med den senaste uppmärksamheten. Men för det krävs resurser.

– Parken Zoo är ju en del av SDF, och då vore det praktiskt om man kunde titta på

alla SDFs djurparker samtidigt och se till så att de ligger på samma nivå. Jag tror att de skulle tycka det var väldigt bra också. Men över huvud taget så tror jag att alla parker har tjänat på att Parken Zoo har blivit granskade nu under våren. Även om de inte blivit granskade i sig så har de fått sig en funderare på att de kanske kan bli granskade, säger MaryAnn Fargo. ✕

LÄNSSTYRELSESNAS ARTSKYDDSKONTROLLER

Djurparkernas artskyddsarbete kontrolleras av naturvårdshandläggare på respektive länsstyrelse. Arbetet är till stor del administrativt, och går bland annat ut på att granska kollektionsplanen, ett dokument som alla djurparker enligt lag är skyldiga att ha och som redovisar bevarandearbetet, och förteckningen över djurparkens alla djur. På förteckningen ska det anges vart djuren kommer ifrån eller till vilka djurparker de har lämnats till. I vissa fall krävs det tillstånd för att sälja eller köpa utrotningshotade djur, och då kontrollerar länsstyrelsen tillstånden.

– Artskyddsarbetet går ut på att kolla så att djurparkerna inte bara tjänar pengar på att förevisa hotade arter, utan att de också kan visa att djuren är lagligt införda och att de bidrar till forskning och utbildning inom bevarande biologin, säger MaryAnn Fargo från Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Vitaminer till hunden

På sidorna 20-21 i detta nummer av tidningen kan du läsa om hur man gör egen hundmat. Vitamintillskott är vanliga i hemmagjord hundmat, och om du följer Marie Sallanders recept behöver du tillskotten Multidog, Multidog VitA, Multipuppy och Caphosum D.

Tillskott finns i både tablett- och pulverform, så tänk på att beställa rätt sort.

Tillskotten kan köpas på till exempel

www.apotea.se eller
www.zoonet.se.

Gör en pudel i sommar!

Rosa sneakers i form av två pudlar. Kanske något för tonåringen där hemma? Eller din inre tonåring? Du kommer garanterat vara en av ytterst få som kan ses glida omkring på stan med dessa, på gott och ont.

Finns att köpa på
www.sneakersnstuff.com.

En skiva för djuren

Artisterna Amanda Jenssen, Meja, Peter Wahlbeck och Susies Library (med Susie från Lili & Susie) och många fler medverkar på en samlingsskiva med det något krångliga namnet "Artister mot speciesism". Alla intäkter går till Djurens Rätt och Djurrättsalliansen och deras arbete för djuren.

Köp skivan på www.speciesism.se.

APP-TIPS!

BONDE PÅ KÖPET

Lantbrukarnas Riksförbund släppte precis sin mobilapp "Bonde på Köpet", som du kan använda för att få reda på om maten du köper kommer från en svensk bonde. Med appen scannar du varornas streckkoder och får en tumme upp om varan kommer från en svensk bonde, och tummen ner om den inte gör det.

Bonde På Köpet är gratis och finns för både Android och iPhone. **Ladda ner via Play eller iTunes.**

GÅRDSBUTIKER

Om vill handla lokalt kan du använda appen Gårdsbutiker. En uppdaterad version för 2013 släpptes precis. Appen, som "visar vägen till mat som är närodlad, lokalproducerad och klimatsmart", innehåller bilder, karta och kontaktinformation till över 1400 gårdar. Dessutom ingår Gårdspodden, en poddradioserie med ett nytt avsnitt varje vecka. Gårdspodden besöker olika gårdar och berättar om besöket, om råvarorna som framställs på gården och hur de smakar.

Gårdsbutiker 2013 finns bara för iPhone. Den kostar 22 kronor att ladda hem, och **hittas enklast på iTunes.**

Avkoppling för gnagare

Även råttor behöver ta det lugnt. Kanske i en minihängmatta för gnagare, tillverkad i nylon och fodrad med mjuk fleece. Hängmattan hängs enkelt upp i burtaket med krokar, och går att tvätta i 30 grader om olyckan är framme.

Finns hos till exempel
www.djurmaxi.se eller
<http://butik.djurtema.se>.

Reklamfilmerna är inte missvisande, de speglar en verklighet som finns ibland, menar Arla. Djurskyddet och Sveriges konsumenter tycker inte att det räcker.

ARLA ANMÄLS FÖR IDYLLISK BREGOTTFILM

Livet i Bregottfabriken speglar inte verkligheten. Det anser Djurskyddet Sverige och Sveriges konsumenter, som i början av mars anmälde Arla till Konsumentverket för vilseledande marknadsföring.

Kalvar som diar hos sina mammor och får gå och beta på gröna ängar. Den miljön vill Arla framföra i sin reklamfilm "Kvalitetskontroll i Bregottfabriken". Men enligt lagen får kalvar tas från sina mammor efter bara en dag, och kalvar som är yngre än sex månader omfattas inte av det så kallade beteskravet, och kan därför hållas inomhus. En del av mjölken som används i Bregottprodukterna är dessutom inte ens svensk utan kommer från Finland eller Danmark – och där finns det inget beteskrav. Dessa punkter tar Djurskyddet Sverige och Sveriges Konsumenter upp i sin anmälan till Konsumentverket.

Claes Henriksson, presschef på Arla, tycker inte att reklamfilmen är missvisande. Han hänvisar till att vissa bönder låter sina kalvar beta på det sätt som visas i filmen, trots att det inte är ett krav i lagen.

– Det här är påhittade händelser men de har ändå sin grund i situationer som finns i en riktig hage. Det händer ju ändå

att kalvar som är yngre än sex månader faktiskt går på bete, även om det inte står så i lagstiftningen. Jag har inga siffror på det, men vi vet att det faktiskt sker.

Får majoriteten av kalvarna gå på bete och dia från sin mamma så som det visas i reklamfilmen?

– Jag skulle säga att det vanligaste är att de inte gör det, men jag kan inte spekulera i det. Vi gör inte heller sken av att det här ska vara situationer som speglar alla kor och kalvar hela tiden. Vi hävdar ju heller inte att alla kor är svartvita bara för att de är det i de här filmerna.

Du tycker inte att reklamfilmen är vilseledande för konsumenterna? Du säger ju att majoriteten av korna och kalvarna inte har det som i filmen?

– Jag tror att konsumenterna förstår att de här filmerna inte visar alla situationer för alla kor och kalvar, 365 dagar om året på alla gårdar i Sverige.

Har ni gått ut med den informationen till konsumenterna?

– Det kan inte jag svara på.

Claes Henriksson menar att det är nödvändigt att använda utländsk mjölk i produkterna, då det ibland kan vara råvarubrist i Sverige. Även om grannländerna inte har något beteskrav, hänvisar han till regler som uppmuntrar bete genom att ge ekonomisk kompensation. Den utländska mjölken redovisas på Bregottpaketen och på Arlas Bregott-produktsida på internet, men inte i reklamfilmen.

Åsa Hagelstedt, generalsekreterare på Djurskyddet Sverige, tycker att Arlas reklamfilm är vilseledande.

– Man får inte använda djurskyddsaspekter i marknadsföring när det inte är sant. Jag tycker att det är att lura konsumenterna, säger Åsa Hagelstedt, generalsekreterare på Djurskyddet Sverige. ✕

Text Micke Hanås **Foto** Arla

TOTALSTOPP FÖR KOSMETIKA-TESTER PÅ DJUR INOM EU

Efter en decennielång process totalförbjuder nu EU djurtestad kosmetika och hygienprodukter. **Det sista steget i förbudet, som började gälla i mitten av mars, täpper till de kryphål som tidigare funnits.** Men några frågetecken återstår ännu.

Steg för steg har lagstiftningen skruvats åt för att stoppa djurtesterna inom EU. Sedan 2004 har det varit förbjudet att djurtesta färdiga produkter inom unionen, men de har kunnat baseras på djurtestade råvaror. I mars 2009 förbjöds även själva försäljningen av djurtestad kosmetika och hygienprodukter i EU. Försäljningsförbudet gällde både djurtestade produkter och produkter som innehöll djurtestade råvaror, även om testerna skett utanför unionen. Det gjordes dock undantag för flera tester när det gällde råvarorna – toxicitetstester för att undersöka ett ämnes giftighet, reproduktionsskadetester för att undersöka om ämnen skadar reproduktionsförmågan eller foster, samt metabolismstudier för att undersöka hur ämnen bryts ned i kroppen.

Det är dessa undantag som nu tas bort från förbudet. Efter att det stod klart att totalförbudet skulle bli verklighet har kosmetikabranschen varit tvungna att satsa på att utveckla nya testmetoder.

– Detta visar att lagkrav sätter fart på motivationen att hitta nya metoder som kan ersätta djurförsöken, säger Karin Gabrielson Morton, sakkunnig på organisationen Forska Utan Djurförsök, i ett pressmeddelande.

Förbudet gäller bara nya produkter – de produkter som innehåller djurtestade råvaror, tillåtet enligt de tidigare undantagen, och som redan finns ute i handeln får säljas.

Även om det nya förbudet är så gott som heltäckande, återstår några frågetecken. Råvaror och produkter som djurtestats utanför unionen är förbjudna, men vissa länder – bland annat Kina – kräver djurtester. Frågan är om företag som lämnar in produktprover till kinesiska myndigheter för djurtestning ska kunna sälja samma produkt i EU – något som det förmodligen kommer att krävas riktlinjer från EU-kommissionen och ett domstolsbeslut för att avgöra, menar Forska Utan Djurförsök.

EU:s kemikalielagstiftning kräver fortfarande djurtestning av vissa produkter, som även används inom kosmetika. Förbudet mot djurtestade råvaror kommer förmodligen inte att inkludera kemikalier som används inom flera

områden, om inte kosmetika är huvudområdet. Men även här krävs det att EU-kommissionen tar ställning i frågan för att det ska klargöras.

Sven Stenson, ordförande för Djurskyddet Sverige, är mycket positiv till förbudet trots att det återstår vissa frågetecken som kan komma att bli kryphål.

– Helheten är ett steg i rätt riktning, och nu är det upp till oss att kämpa på och visa att det andra är fel också, säger han. ✕

Text Micke Hanås **Foto** Istockphoto

8 TIPS!

Foto: iStockphoto

SÅ LAGAR DU EGEN HUNDMAT

Följ receptet, var noga med näringsinnehållet och anpassa kosten efter hunden, tipsar Marie Sallander, agronomie doktor och specialist på hundars mat.

1

FÖLJ RECEPTET!

Hundars näringsbehov skiljer sig från människors, och för den som aldrig har lagat egen hundmat kan det vara svårt att ge hunden rätt mängd av olika saker. Följ därför beprövade recept! Olika hundar behöver dessutom olika sorters mat. Var därför noga med att de recept du följer verkligen är anpassade efter den hundindivid som ska äta maten.

2

OLIKA BEHOV

Valpar, dräktiga och tikar med diande valpar behöver mer energi och mer av de flesta näringsämnen jämfört med fullvuxna hundar. Hundar av stora raser är extra känsliga för fel kost under uppväxten eftersom de växer så extremt fort på kort tid. Om hunden måste jobba hårt, till exempel valla får eller dra en hundsläde, behöver den få i sig mer kalorier – till exempel mer fett som är mycket energirikt. Äldre hundar klarar sig oftast bra på samma foder som de åt när de var yngre, så länge de håller sig i form och inte blir sjuka. Då kan behoven ändras.

HUNDEN BEHÖVER TILLSKOTT

3

Hemmagjord hundmat måste innehålla rätt mängd protein, fett, vitaminer och mineraler. Protein och fett får man oftast av olika råvaror, medan mycket av vitaminer och mineraler tillsätts i form av pulver eller som tabletter. Det är ofta säkrare att ge ett multivitamin tillskott än att själv kombinera vitaminer. Om man ger en mineral i höga doser, tex kalcium, finns risken detta hämmar upptaget av andra liknande mineraler, tex järn och zink. .

Foto: istockphoto

4

GE LAGOM MYCKET

Övervikt är vanligt bland hundar och kan leda till många andra hälsoproblem. Var uppmärksam på om hunden blir för tjock och anpassa mängden mat därefter eller byt till ett foderrecept som är mindre energirikt. Ett sätt att regelbundet hålla koll på hullet är att känna över hundens revben med handflatorna. Kan du inte längre känna revbenen med lätthet håller den på att bli för tjock.

5

BEN

Hundar älskar att gnaga på benbitar. Men undvik ben som går sönder och blir vassa eller flisar sig när de tuggas på, annars kan de behöva opereras bort. Var därför försiktig med kyckling. Stora, kraftiga mörghälsor däremot är säkrast för hunden.

7

BALANSERAD KOST

Ett hundmatsrecept består ofta till hälften av någon typ av tillagade kolhydrater, till exempel ris, potatis eller pasta. Dessutom utgörs kosten ofta av 25-50% animaliska råvaror och ca 10% grönsaker. Vitaminer och mineraler utgör bara några få procent av den totala kosten. Hundar klarar sig även fint på en större andel animalier, och det är fullt möjligt att byta ut hela kolhydratdelen mot kött. Råa köttprodukter går bra, men bara om du är noga med hygien och köttets kvalitet så att inte hunden drabbas av till exempel salmonella, campylobakter eller andra bakterier.

8

GE HUNDEN RESTER – MEN INTE BARA

Att ge hunden det som blev över efter middagen är ett utmärkt sätt att minska på matsvinnet och därmed spara på jordens resurser. Om matresterna utgör mindre än en fjärdedel av hundens kost, går det oftast bra att kombinera med ett torrfoder utan att man behöver ge extra vitaminer eller mineraler, hunden får en näringsriktig kost ändå. Men om man ger mer matrester, då måste man börja tänka på att matresterna måste kompletteras med vitaminer och mineraler eftersom hundens behov inte tillgodoses annars, berättar Marie Sallander. Oftast är det bra att utgå från ett för hundar näringsriktigt recept för själva delen som utgörs av det hemlagade.

VEGETARISKT ALTERNATIV

Hundar kan klara sig bra på vegetarisk kost, till skillnad från katter som måste ha animaliska råvaror. Om du vill göra vegetarisk hundmat är det extra noga att ha rätt proportioner och näringsämnen. Det är viktigt att det vegetabiliska proteinet innehåller rätt sorts aminosyror. Välj därför högvärdiga proteinkällor, som till exempel ägg- och mjölkprodukter. Om du vill undvika animalier helt är sojamjöl och sojaprotein en näringsrik högvärdig proteinkälla.

6

RECEPT

Valp, 5 kg (vuxenvikt 20 kg):

350 g mager köttfärs (cirka 10 procent fett)
350 g kokt ris parboiled
2 tsk matolja
1 mått MultiPuppy pulver
1 st Multidog VitA tablett
1,5 mått Calphosum D pulver

Vuxen hund, 20 kg:

250 g mager köttfärs (cirka 10 procent fett)
600 g kokt ris parboiled
1 tsk matolja
4 st Multidog tabletter
2 st Multidog VitA tabletter
1 mått Calphosum D pulver

Källa: Marie Sallander, agronomie doktor & specialist på hundars mat, www.sallanderconsulting.com

Martin beskriver sig som en glad amatör med ett stort hundhjärta. Hans hundar har ett okänt förflutet men med tid och tålamod blir alla hundar trevliga, berättar han.

IRLÄNDSKA HUNDAR FÅR EN FRISTAD HOS MARTIN

Martin "E-Type" Eriksson har mycket tålamod, ett stort hundhjärta och hundar som ingen annan velat ha. På hans gård utanför Stockholm har hemlösa vovvar fått en fristad.

Ien stor trädgård omgärdad med röda plankor leker ett gäng hundar. De jagar varandra, gnager på pinnar, biter på pipande leksaker. Fyra av dem har en gemensam nämnare, nämligen att de levt på Irlands gator men adopterats och fått ett nytt liv på landet några mil utanför Stockholm. Det är lugnt och harmoniskt i flocken. Så måste det också vara. För hemma hos Martin Eriksson finns två strikta regler: Hundarna får inte bråka och inte stjäla mat från bordet.

– I övrigt är jag en hippiehusse med hippiehundar. De får vara i soffan, sitta med vid matbordet och sova i min säng. Men jag tolererar absolut inget bråk eller stök. Vid minsta gruff så går jag in och bryter direkt, berättar han.

Ingen lär ha missat Martin Erikssons hitlåtar och spektakulära scenshower under artistnamnet E-Type. Mindre känt är nog att bakom kändisskapet finns ett stort hundhjärta och ett engagemang för hemlösa hundar.

– De är fantastiska djur. Man får så mycket tillbaka, tycker han.

Martin har alltid haft hundar omkring sig. Han berättar om sin morfar som fostrade grannskapets jockeyar, om familjens

west highland terrier och beaglen Beagles som var hans följeslagare under uppvuxen. Och så Jeddan, den stora gatuhunden som fick Martins nedärvda hundintresse att slå ut i full blom.

– Vi höll på att spela in en skiva för några år sedan och behövde en paus. Min kompis föreslog att vi skulle åka till Drottningholm och fika. Organisationen Hundar utan hem arrangerade Gatuhundens dag i parken, minns Martin.

Hundar utan hem omplaceras både svenska hundar och hittehundar från Irland, som får nya hem i Sverige. I Drottningholmsparken träffades mattar och husar med sina fyrbenta adopterade vänner. Organisationen presenterade också hundar som ännu inte fått någonstans att bo.

– Jag trodde inte mina ögon. Det fanns hundratals hemlösa hundar. Jag hade aldrig trott att det fanns så många jockeyar som ingen vill ha.

Det dröjde inte länge förrän Martin fick frågan: Vill inte du ta hand om en hund? Han funderade lite. Och jo, det kunde han ju faktiskt göra. Förvisso hade han redan

en hund men det fanns plats för en till. Fast han ställde ett speciellt krav. Han ville bara ta hand om en hund som ingen annan i hela världen någonsin skulle vilja adoptera.

– Det skulle vara en hund som absolut inte kunde få något hem annars. Att skaffa en valp från en kennel skulle inte vara aktuellt för den kommer ju ändå någon att vilja ha.

"Jag är en hippiehusse med hippiehundar. De får vara i soffan, sitta med vid matbordet och sova i min säng. Men jag tolererar absolut inget bråk eller stök."

Martin Eriksson

Just en sådan hund fanns på plats i parken: Jeddan, en stor luggliten och risig blandras som saknade tår och med brutna revben. Den skulle ingen vilja ha. Men Jeddan hade blivit slagen av män och gillade inte killar, fick Martin veta.

– Så jag satte mig på gräsmattan en bit bort och väntade. Efter en

Hundarna får sova i sängen och sitta med vid matbordet hos sin "hippiehuse". Men de får inte bråka. Vanda och Eira är två av Martins fyra hundar.

liten stund kom den fram och började nosa på mig. Sen kröp den upp i mitt knä och somnade. Det kändes självklart. Jeddän flyttade in hos mig. Han bodde hos mig i några år innan han blev för gammal och fick somna in, berättar Martin.

HUNDAR UTAN HEM

Hundar utan hem omplacerar både svenska hundar och avlivningsshotade hundar från Irland. Organisationen är ideell och startade sin verksamhet 2005. De omplacerar ungefär 250 hundar per år. Att adoptera en irländsk hund genom Hundar utan hem kostar 5500 kronor i adoptionsavgift. Avgiften behövs för att täcka en lång rad utgifter för organisationen, till exempel veterinärvård, flygresan från Irland till Sverige och en donation till centret som tagit hand om hunden på Irland. Hundar utan hem har medarbetare som är utbildade hundkonsulter och hundpsykologer, om adoptionsfamiljen skulle behöva tips och råd.

Källa:

Hundar utan hem, www.hundarutanhem.se

Mötet i parken blev en ögonöppnare för Martin och början på ett intensivt engagemang för Irlands hemlösa hundar. Många har ett tufft liv på den gröna ön. De allra flesta har en gång haft en ägare men lämnats vind för våg när intresset avtagit, tiden inte räckt till eller när de inte hållit måttet på kapplöpningsbanorna.

– Det vill säga om de inte blivit ihjälslagna med en spade direkt på banan när de inte presterat tillräckligt bra. Hundarna lever i en fruktansvärd tillvaro. Det var som att livet stannade upp när jag blev medveten om det, säger Martin.

En gatuhund som fångas in förs till ett Dog Pound, ett tillfälligt förvar för upphittade hundar som drivs av kommunen, och om ingen ägare gett sig till känna inom en vecka så väntar avlivning. En del lyckligt lottade vovvar räddas av organisationer, såsom Hundar utan hem, som sedan letar efter ett nytt hem. Under flera år jobbade Martin hårt, la både tid och pengar på att hjälpa hundar. Bland annat startade han ett projekt för att kastrera gatuhundar.

– Jag gör så gott jag kan. Ingen kan göra allt men alla kan göra något.

Det gömmer sig något spännande under gräsmattan. Pinschern Vanda, som Martin fick i present för länge sedan, gräver så att jorden yr kring de små tassarna. Finix, som fick följa med hem efter ett besök på Irland, tittar intresserat på.

– Jag har haft Vanda sen hon var valp, men hon är den busigaste. Jag har nog inte fostrat henne så bra alla gånger. Hon är nog ett resultat av att jag inte kunde så mycket när jag fick henne, tror Martin.

Whippeten Eira följer det hela på avstånd.

– Eira är en helt fantastisk hund, väldigt speciell. Hon bodde tillfälligt på en gård utanför Stockholm i väntan på ett nytt hem. Jag var där och hjälpte till att isolera hundburar inför vintern. Eira följde efter mig hela tiden och när jag skulle åka hem så hoppade hon in i bilen. Så hon blev kvar, berättar Martin Eriksson.

Martins fjärde hund, Nessie, döpt efter Loch Ness-odjuret, kikar nyfiket ut genom de röda plankorna runt trädgården. Inget staket i världen kan egentligen hindra henne om hon vill ge sig av efter något av de vilda djur som ofta besöker ängarna utanför, berättar Martin.

– Hon är den nyaste i flocken och hon

Nessie, nyast i Martins hundflock. För att vara säker på att inte föra in smittor i landet så tar han inte emot hundar längre bort än från södra Tyskland.

hade heller inget hem innan hon flyttade hit.

För några år sedan följde han med Hundar utan hem till Irland och besökte olika Dog Pounds. På ett av dem förvarades 20 hundar som skulle avlivas dagen efter.

– Vi köpte loss dem allihop och tog dem till ett tillfälligt hundstall. När vi kom dagen därpå och skulle betala för dem så var burarna fulla med nya hundar. Det finns så otroligt många gatuhundar.

På Irland träffade Martin också många eldsjälar, människor som ägnade sina liv åt hundarna,

– Många av dem hade ont om pengar men de gjorde ändå så gott de kunde. Alla som jobbar ideellt borde få en stjärna i himlen.

Nu och då höjs kritiska röster om att djur från andra länder kan föra med sig sjuk-

domar. Men det beror på varifrån hunden kommer, säger Martin.

– Jag adopterar bara från länder som Jordbruksverket rekommenderar. Då kan man vara trygg med att man inte för in några smittor i landet, förklarar han.

En vuxen hund som levt på gatan kan ha okända trauman i bagaget och ibland krävas en del jobb med oväntade problem och oförutsedda rädslor. Men det har aldrig fått Martin att tveka. En valp kräver också mycket arbete, resonerar han. Han känner sina hundar väl, kan se vad de vill eller om han gör något fel och de har en väldigt personlig kontakt, berättar han. Samtidigt som självförtroende är på topp är han ödmjuk med sina hundkunskaper.

– Jag är självlärd och det är på gott och ont. En del saker har jag gjort rätt utan att

veta om det men jag gör också klassiska misstag. Till exempel ska man ju inte gå fram till en hund utan låta den komma istället. Jag vet om det men kan ändå låta bli att gå fram.

Hemligheten är att vara lugn, ha tålmod, inte höja rösten och ha ett bra handlag.

– Det gäller att ha ett stort hundhjärta helt enkelt. Då tror jag att man kan bli av med alla problem.

Vanda och Finix har gett upp grävandet och gett sig iväg på nya äventyr i trädgården. Ibland är hundarna ute hela dagarna. De går långa promenader i skogarna runt omkring, kommer in hungriga och somnar mätta och belåtna på mjuka sängar. Livet på gården utanför Stockholm är en stark kontrast till Irlands gator. Det ger så mycket att ta hand om en hund som annars inte skulle ha fått ett hem, tycker Martin.

– Hundarna är alldeles fantastiska. De blir så glada av att få leka, av att sova i sina soffor, de blir glada av allt. Det är en kick att se det och se tacksamheten lysa i ögonen på dem. ✕

"Många av dem hade ont om pengar men de gjorde ändå så gott de kunde. Alla som jobbar ideellt borde få en stjärna i himlen."

Martin Eriksson

Text och foto Angelica Berg

Kryss & Quiz AB		HÅLLA OM RYGGEN	HAR PASS-ERATS	↓	SYNDA-BEKÄNN-ELSE	↓	FÅRFAR GÖRA VERKAN
SLÅR RUNT PÅ JOBBET			BÅTKANT				1
PÅ DÅLIGT HUMÖR							
GER HALS				VIKT			MEDI-TATION
ÄR BRA PÅ ÄMNEN				DÅR STÅR PAREN PÅ RAD			
↳							
OSTADIG					GÖR HARE	CIRKEL	
VÄG-SKYLTS-MÅTT							
↳		DELIKAT				BLOSSA	GÄMMAL LÅNGD
		KAN TAS FRÅN STRÅN					
I TID OCH OTID			UPP-RETÅDE				
			SPRÖDA				
GÖR DET SÅ VITT MAN KAN SE							
SKALLA							
		BRYTER NED		↘	TALAS AV SÅDAN		FIGUR
		TAR ROENDE				3	
		GLANS					
FRÅN MERINO				NUMMER ÄTTA		IVÄG-NAMN	
				MED DÅLIG TÄCKNING			
LERIGA						ÄR DET SOM KAN HANDLAS TILL	
HÅLLER STYRANDE			↳				
	DANSKT MAT-STÄLLE		FÖR-SLAGEN-HET				
					BATTERI		
					LJUS I MÖRKRET		
			BYTER NAMN I ÖSTER-SJÖN				

TÄVLA!

Vi lottar ut ett exemplar av Djurskyddets munkjacka till vinnaren. Andra till femtepris är ett koppel.
OBS! Glöm inte att skriva vilken storlek du vill ha om du vinner.

GÖR SÅ HÄR:

Kryssets numererade rutor (i nummerordning) bildar ett lösenord. SMS:a lösenordet till **72672**. Skriv: **kryss** (mellanslag) **djur** (mellanslag) **lösenordet** samt ditt namn, fullständig adress och storlek S-XL. (SMS-kostnad: 6 kronor.)

OBS! För att SMS-tävla behöver ditt mobilnummer registreras hos WyWallet. Det kostar inget, och du gör det bara en gång. SMS:a WW till 71798. För eventuella frågor, ring deras kundtjänst: 0771-22 50 50.

Senast **23 augusti** måste vi ha ditt svar. Lösning och vinnare presenteras i nästa nummer.

Jag är djurskyddare!

5

VINNARE

GRATTIS!

Förra numrets vinnare:

1:a pris, en munkjacks: Ann-Louise Lindberg

2:a - 5:e pris, ett koppel: Anna Erlandsson, Camilla Billman, Ulla Munther och Ulla Persson.

Rätt lösning till Djurkrysset i nummer 1, 2013:

GER KOORDINATION	G	BASTUNGAL KOMMA UNDER PRICK	SKÄDA STYCKES MED KON- TROLL	S	GÅR IBLAND UNDER JORDEN	VÄNTA MED LAPP DRUV- SÖCKER	K	KRYDDA GEMEN- SAMT MÅL	S	A	L	T	A	MÅTS LYCKA I	J	A	R
RUR BÄTTRE MED MÖNSTER	V	Ä	S	T	E	R	G	Ö	K	Ä	R	B	Ä	S	T	V	BÖRJAR I JANUARI
KLAPP VÄNLIG SES I BUTIK	E	L	E	V	L	Ä	N	D	I	L	E	V	A				
STÄR FÖR TUSEN	T	A	M	F	R	U	Y	I	N	L	Ä	R	T				REPRIS- ÖNSKAN
SE I BREV	S	E	R	I	E	R	K	A	T	T	F	O	T	G			
FRUKT SKÅDE- MINNE	R	K	L	O	S	I	S	T	A	E	F	F	E	K	T		SPIS
	N	Å	L	S	M	L	O	D	J	U	R	Ö	M				
	P	Ä	R	O	A	M	Ö	B	A	N	G	A	R	T	A		
	R	N	Ä	A	N	I	S	A	N	A	S	L	Ö	T	T		

DIN VETERINÄR
smådjurskliniken

- Medicinska utredningar • Operationsavdelning
- Röntgen • Ultraljud • Cardiologi
- Ögonspeglings • Kattmottagning
- ID-märkning • Kostrådgivning
- AI-kompetens

Välkommen att ringa

042-20 20 00

www.dinvet.nu

**FORSKA UTAN
DJURFÖRSÖK**

80 KONTROLL SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

HJÄLP OSS RÄDDA DJUR FRÅN DJURFÖRSÖK

Varje dag utnyttjas 2.800 djur i svenska laboratorier. Ibland används ett och samma djur i månader och år.

Forska Utan Djurförsöks vision är en värld där forskning bedrivs framgångsrikt utan att djur utnyttjas. Vi har kommit en bra bit på väg, många djurförsök är redan ersatta. Med mer pengar kan vi öka anslagen till forskare som utvecklar moderna djurfria metoder. Tillsammans med dig kan vi ersätta djurförsök i snabbare takt.

Kontakta oss så berättar vi hur du kan hjälpa till.

Tel: 08-749 03 40 • info@forskautandjurforsok.se

www.forskautandjurforsok.se

Skänk gärna en gåva på plusgiro 90 70 90-5. Tack! ♥

Det är viktigt att förbund och föreningar drar åt samma håll. Vad är prio 1 för Djurskyddet som en helhet? Diskussionerna gick varma på Föreningsdagarna.

INSPIRATION & ENGAGEMANG

Prisutdelning, föreläsning, workshops och diskussioner. Och för att träffa andra engagerade. Djurskyddets eldsjälarna samlades på årets Föreningsdagar.

Föreläsningssalen är fylld till bredden, och deltagarna myllrar fram till tavlan för att sätta upp röda prickar. Resultat är jämnt, men tre punkter

Monica Mattson från Djurskyddet Oskarshamn.

urskiljer sig: Att väcka allmänhetens insikt om att djur är kännande varelser, att arbeta för att övergivna djur får nya hem, och att verka för att lagarna som skyddar djur blir bättre.

Prioriteringsövningen på Djurskyddet Sveriges Föreningsdagar 2013 är ingen omröstning. Men den ger en bra översikt av vad förbundets medlemmar vill att organisationen ska satsa på.

Monika Mattson är engagerad Djurskyddet Oskarshamns katthem där hon sitter i styrelsen och är jourmedlem. Hon satte sin röda prick på de två första kategorierna.

– Att allmänheten blir medveten om vad djuren har för behov, att och hundar och katter får eget hem. Det är de värda. Allt är viktigt, men om man ska prioritera så blir

det de punkterna. De är hela essensen i vad Djurskyddet ska stå för, säger hon.

Föreläsaren Sofia Modigh från Forum för idéburna organisationer med social inriktning har precis pratat om utmaningarna i att driva en organisation med medlemsföreningar. Hon liknar det vid ett gummiband som måste ha lagom sträckning. Det är viktigt att förbundsstyrelse och föreningar jobbar åt samma håll och har liknande prioriteringar med vad man vill med organisationen.

– Det finns ett gummiband mellan föreningarna och förbundet. Om det blir för spänt splittras organisationen, och om det blir för slakt håller den inte ihop. Sen finns det också ett gummiband mellan medlemmarna och den lokala styrelsen – medlemmarna måste ha lagom mycket att

"Det finns ett gummiband mellan föreningarna och förbundet. Om det blir för spänt splittras organisationen, och om det blir för slakt håller den inte ihop."

Sofia Modigh, Forum för idéburna organisationer med social inriktning

göra, säger hon.

Efter föreläsningen delades deltagarna upp i diskussionsgrupper för att idéstorma. När grupperna sedan samlades för en stordiskussion var många överens om att REDE – Djurskyddet Sveriges värdegrundsmaterial för skolbarn – är viktigt och behöver lyftas fram. En grupp tyckte att förbundet borde synas mer utåt, och förslaget om "Djurskydd utan gränser", en informationskampanj med bilder på utsatta djur, kom upp. En annan grupp tyckte att att lokalföreningarna borde stödjas mer.

Monika Mattsson från Oskarshamn upplyste om att i Finland är kommunerna skyldiga att driva djurhem – något som rev upp applåder bland föreningsdagarnas deltagare. Efter föreläsningen kunde deltagarna välja mellan olika alternativ, bland annat en föreläsning om griskastrering med Johan Beck-Friis från styrelsen, en workshop om föreningsteknik eller hur man som lokalförening kan få stöd och hjälp från kansliet.

Caroline Karlsson och Malin Setterberg från Djurskyddet Skövde är båda engagerade i föreningens katthem. Årets föreningsdagar var deras första, och de kom för att lära sig nya saker och knyta kontakter för nya samarbeten.

– Ibland går man bara i sin förening och behöver träffa lite folk och få inspiration. Och så är det bra att visa att vi finns, säger Caroline Karlsson.

– Man brinner för samma grej. Det är jättekul. Vi behöver lite inspiration och pushing, fyller Malin Setterberg i.

På lördagskvällen hölls en middag med en organisationsquiz för de cirka 75 deltagarna. Djurskyddet Sveriges ordförande Sven Stenson och generalsekreterare Åsa Hagelstedt delade ut ett hedersomnämmande till Lövsta

Slakteri, landets första slakteri att ta emot grisar som kastrerats med vaccin istället för den vanliga, smärtsamma metoden. Årets Djurskyddspris gick till DIRF, Djurskyddsinspektörernas Riksförbund, och togs emot av DIRFs ordförande Eva Erikmarck.

– Detta ger oss extra energi och kraft för att fortsätta det viktiga arbetet för att säkerställa ett gott djurskydd, sa hon vid prisutdelningen. ✖

Text och foto Micke Hanås

Caroline Karlsson och Malin Setterberg, Djurskyddet Skövdes katthem, kom för att knyta kontakter.

PRIS TILL KASTRERINGSPIONJÄR

Den vanliga kastreringsmetoden, att testiklarna skärs bort utan bedövning, är mycket smärtsam. Istället kan ett vaccin som gör grisarna sterila användas.

Christer Hylander är ingen vanlig svinbonde. **I mitten av februari fick han ta emot 10 000 kronor av Djurskyddet Sverige**, som tack för att han är först i landet med att använda vaccinkastrering i kommersiell uppfödning.

Tidningen Djurskyddet har tidigare skrivit om Christer Hylander, grisbonden som var först i landet med att använda en skonsam kastreringsmetod på kommersiellt uppfödda grisar. Ett vaccin gör smågrisarna sterila, istället för den vanliga, obedövade – och otroligt smärtsamma – kastreringen där testiklarna skärs bort. Anledningen till att små hangrisar kastreras är att köttet annars får en så kallad galtluk, som inte är populär hos konsumenterna.

En anonym donator hade i hemlighet gett 10 000 kronor som skulle gå till den första grisföretagare som använde vaccinet. I mitten av februari besökte Djurskyddet Sveriges generalsekreterare Åsa Hagelstedt Christer Hylanders gård för att dela ut pengarna.

– Jag blev jätteglad och nästan lite rörd, säger Christer Hylander.

Kommer du att fortsätta använda vaccinet på alla dina grisar?

– Ja, det kommer jag att göra, om det inte blir nåt mankemand från slakteriet. Vi tycker att det går så mycket lättare än att hålla på och kastrera. Det går fortare också. Och så slipper vi skära i dem, det är ju bra för de små grisarna också.

Intresset för att använda vaccinet finns hos grisföretagare, men metoden accepteras sällan av slakterierna då den bland annat innebär extra arbetsmoment. Den första omgången av vaccinkastrerade grisar gick till slakt på Lövsta slakteri utanför Uppsala. Att Lövsta, som är Christer Hylanders vanliga slakteri, gick med på att ta emot grisarna

var en förutsättning för att vaccineringen skulle kunna ske. För detta fick slakteriet Djurskyddet Sveriges hedersomnämning, som delades ut på organisationens föreningsdagar i slutet på april.

Åsa Hagelstedt, generalsekreterare på Djurskyddet Sverige, hoppas att fler accepterar vaccinet.

– Vi hoppas att flera, både grisuppfödare och slakterier, följer efter. Att fortsätta utsätta smågrisar för det övergrepp som en obedövad kastrering innebär är inte värdigt ett land som säger sig värna om djurskydd. I Australien har man använt vaccin i 15 år, nu äntligen sker det i Sverige, säger Åsa Hagelstedt. ✕

Text Micke Hanås **Foto** Åsa Hagelstedt

Ditt stöd gör skillnad!

Stort tack till alla er som valt att bli Djurskyddet Sveriges medlemmar eller ge engångsgåvor till oss. Några av oss har reagerat på att vi "tjatar" om pengar. Tyvärr är vår verksamhet i behov av mycket pengar för att kunna hjälpa fler djur till nya hem och att fortsätta påverka politikerna att ändra lagar och regler.

Självklart vet vi att ni alla inte har möjlighet att ge mer utöver medlemsavgiften, och bara den gör stor skillnad för oss. Men för den som har möjlighet att bidra ännu mer, med sin tid eller med pengar, tackar både vi och djuren som vi hjälper extra mycket!

På vår hemsida finns det mer information om våra olika stödformer. Varför inte ge bort exempelvis en gåva som räcker till mat till en katt på något av våra djurhem, till någon som fyller år? En present som värmer i hjärtat både hos dig, den som får den och hos djuren. Du kan även fylla i talongen nedan om du vill veta mer om våra stödformer.

Åsa Hagelstedt

Åsa Hagelstedt
Generalsekreterare
(Här med taxen Kanel)

Kontakta vår medlemservice

Välkommen att kontakta Djurskyddet Sveriges medlemservice på **08-673 35 11**. Vi finns här för att svara på dina frågor. Våra telefonnummer är mån-tors 9-15, fre 9-14. Du kan också mejla till info@djurskyddet.se eller faxa till **08-673 36 66**.

Brev skickas till Djurskyddet Sverige, Virkesvägen 10, 120 30 Stockholm.

Bella Öberg

Personnummer och e-post underlättar

När du är medlem hos oss samlar vi dina personuppgifter i vårt medlemsregister. Det innebär att vi kan skicka ut tidningen, avier om medlemskap och gåvor och information till dig. Vi använder också dessa uppgifter för att kunna föra statistik över våra medlemmar samt kunna söka vissa bidrag. Till många av er har vi endast en adress och när ni flyttar glömmar ni ibland att meddela er nya adress till oss, vilket leder till att vi får en hel del returpost och ni får inte den informationen vi vill delge er.

Det skulle därför underlätta för oss om vi hade alla våra medlemmars personnummer så att vi med jämna mellanrum kan stämma av era adresser med folkbokföringen. Det räcker med de sex första siffrorna. E-post och telefonnummer är vi också tacksamma för om ni vill lämna, då det underlättar om vi behöver komma i kontakt med er snabbt. Vi skulle därför uppskatta om ni som vet att ni inte lämnat personnummer, e-post och telefonnummer till oss gör det via talongen nedan. Glöm inte att även fylla i ditt namn och medlemsnummer (finns på baksidan av tidningen) så att vi kan koppla ihop uppgifterna du lämnar med rätt person. Det går också bra att mejla dessa uppgifter till info@djurskyddet.se.

Djurskyddet Sverige följer Personuppgiftslagen (PUL), vilket innebär att personuppgifter som lämnas till oss endast får användas i vår egen administration. Uppgifterna sparas i vårt medlemsregister som endast ett fåtal inom organisationen har tillgång till. Uppgifterna lämnas aldrig till någon tredje part.

Djurskyddet Sverige är godkända som 90-kontoinnehavare av Svensk Insamlingskontroll. Ett så kallat 90-konto är ett insamlingskonto som har utfärdats av Svensk Insamlingskontroll som sedan kontrollerar hela organisationens verksamhet och ekonomi för att du som givare ska känna trygghet att din gåva används rätt. Vårt 90-konto: 90 01 06-6

Klipp av talongen här, lägg i kuvert och skicka kostnadsfritt till vår svarspostadress.

Fyll i talongen och posta den till Djurskyddet Sverige!

Ja, jag vill veta mer om hur jag kan stödja Djurskyddet Sverige. Skicka mig information om:

- ☐ Bli Djurvän (100 kr/mån)
- ☐ Ge en gåva
- ☐ Minnesgåva
- ☐ Högtidsgåva
- ☐ Ge bort medlemskap
- ☐ Testamentering

- ☐ Jag är redan medlem men har ny adress.
(Fyll i både din nya och gamla adress, samt medlemsnummer)
- ☐ Jag är redan medlem men lämnar gärna mitt personnummer och/eller telefonnummer och e-post.
(Glöm inte fylla i ditt namn och medlemsnummer)

Det går också bra att mejla info@djurskyddet.se för att meddela din nya adress.

Namn och min nya adress:

För- och efternamn: _____

Adress: _____

Postnummer: _____ Postadress: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Personnummer (ÅÅMMDD): _____

Vid adressändring; det här var min gamla adress:

Adress: _____

Postnummer: _____ Postadress: _____

Medlemsnummer: _____

Skicka talongen till: Djurskyddet Sverige, Svarspost, Kundnr 20425761, 120 30 Stockholm

Foto: Istockphoto

HUR SKA JAG HANTERA FÄSTINGAR?

Jag har precis skaffat hund och är lite orolig för fästingrisken nu i sommar. Hur stor risk är det att hunden smittas av sjukdomar om den får ett bitt? Och hur noga ska man vara med att kolla efter fästingar efter att man har varit ute med hunden? Kan man bara rycka bort en fästing om man skulle hitta en, eller måste man använda pincett?

Gloria Estes, Jönköping

SVAR Det saknas exakta siffror på hur stor risk det är att smittas av en fästing, och helt säkert varierar det mycket i olika delar av landet. Den naturliga smittreservoaren för fästingburna infektioner finns i vildfaunan, till exempel rådjur, och det beror på hur smittrycket ser ut där. Hursomhelst är risken inte liten eller obetydlig att hunden ska smittas. Det är bra att hålla koll efter fästingar eftersom smittrisen ökar ju längre fästingen sitter kvar. Om hunden ofta får fästingar ska man definitivt överväga att använda ett fästingskydd som halsband med bekämpningspreparat eller så kallade spot-on medel. Att ta bort fästingar är lite av en träningsak. Självt brukar jag vrida bort dem. Att rycka är mindre lämpligt då det kan bli kvar huvud eller mundelar som kan orsaka infektioner/inflammationer i huden. Det finns speciella fästingborttagare som kan vara till hjälp. ✕

Torkel Falk
Veterinär och ordförande i
Djurskyddet Helsingborg

HUR SKA JAG VÄNJA KATTEN VID TRAPPAN?

Jag bor ensam med min katt, Eko som är en raskatt av typen norsk skogskatt. Jag bor i ett radhus med en kattlucka som katten kan komma och gå igenom. Katten har vuxit upp i radhuset och känner till omgivningarna. Till sommaren ska jag flytta till en lägenhet och tänkte ha en katt-trappa från balkongen (jag kommer att bo på nedre plan så balkongen är nära marken). Hur ska jag på bästa sätt vänja min katt vid dels katt-trappan och dels den nya omgivningen? Det nya området är lika lugnt som det gamla, men det är flera mil mellan så katten kommer inte att känna igen sig.

Märta Johansson, Hudiksvall

SVAR Det brukar inte vara några problem att vänja en katt vid att använda en kattstege. Du kan börja med att spendera tid tillsammans med Eko på den nya balkongen och så småningom locka upp honom på trappan. Eftersom han är van vid att vara utomhus kommer han säkert att prova att gå ner för trappan själv, för att undersöka sin nya omgivning. Försök locka honom att gå lite upp och ner för trappan innan han får ge sig ut i omgivningen, eventuellt kanske du får använda sele och koppel första gångerna. Det vore bra om du kan få en uppfattning om vilka andra katter (kasttrade eller intakta) som finns i det nya området, och även vilka ägarna är. Se till att han alltid har reträttvägar in i lägenheten för risken är stor att han som nykomling kan bli jagad av etablerade katter. Det brukar dock lugna ner sig efter ett tag när relationerna stabiliserats. De första veckorna är det bra om du bara släpper ut honom när du själv har möjlighet att vara med, så att du kan se hur han beter sig och vart han tar vägen. Chansen är stor att det kommer att gå bra då Eko som van utekatt säkert redan har en hel del erfarenhet av att kommunicera med andra katter. Lycka till!! ✕

Ingrid Redbo
Docent i etologi

Hunden är människans bästa vän. Men är vänskapen besvarad? **Danne från Salong Betong** står upp för så kallade kamphundar, och påminner oss om att inga hundar föds aggressiva.

Fel på människan, inte hunden

Jag får ofta frågan om min hund är en sån där "kamphund". Men vad är en kamphund? En terrier? En schäfer? En dogo argentino? Visst finns det farliga hundar, men det finns farliga hundar i alla raser. Kollar man runt på nätet så kan man se pittbullhundar som slåss till döden, och det är det vidrigaste jag vet, men dessa hundar är fostrade till detta – det är ägaren som vill att hunden ska placeras i en bur och sen slåss för sitt liv, hunden blir tvingad till att agera. Det finns mycket kamp i vissa raser, precis som det finns mycket hästkrafter i vissa fordon, men i slutändan handlar allt om föraren och inte om hund eller fordon. Polisen använder sig av schäferhundar, så kallade K9s. Polisens hundar är tränade att gå till attack, till att bita och göra skada. Dessa hundar hyllas för att dom gör sitt jobb och för att dom är så duktiga som kan bita en människa på order. Dessa hundar avlivas inte för att dom är aggressiva, dessa hundar skrivs det inget om, det målas inte upp en bild av att schäferhundar är extremt farliga och lätta att dressera till just

sånt – kamp. Flera av mina vänner har fått sina hundar avlivade av polisen, dom har skjutit ihjäl hunden på plats i lägenheten när dom trängt sig in, klart att hunden som bor där vaktar sitt revir. Hundarna har mördats med motiveringen att det var en aggressiv kamphund. Det är lätt att skylla allt på djuren även fast det är människan som gör fel i de flesta fall.

Daniel Eriksson (och Brorsan)
Från TV-serien "Danne & Blekan"
om tatueringsstudio Salong Betong

Jag är uppvuxen i en förort söder om Stockholm och här kryllar det av pittbulls och staffar, men det finns även ett gäng blandraser och långhåriga helt "ofarliga" hundar. Min hund, som är en engelsk staff, gillar inte andra hundar speciellt mycket, han uppfattas säkert som aggressiv hos andra hundägare. Men det beror på att när han var liten och var på ett hunddagis blev han biten illa i ansiktet av just en schäfer. Ett år senare satt han kopplad och blev då attackerad av en lös blandras. Detta har gjort att mina lilla "kamphund" inte gillar andra hundar. Självklart finns det kamphundar som är illa uppföstrade, men det finns det i alla raser och former av liv, även människan.

Jag tycker det är så tråkigt när folk ryggar tillbaka när jag kommer med mitt lilla glädjepaket, han är den gladaste, mysigaste hunden av alla. Han har aldrig

nånsin visat nån som helst tendens att vara aggressiv mot människor, vi kan leka väldigt hårt till den grad att det morras, gläfsar och käftarna slår, men det är på lek för att jag bestämmer över min hund, jag är hans ledare, det räcker med att jag hyschar honom så sätter han sig ner och börjar pussas. Han är min bästa vän och är vid min sida hela tiden. Jag är så trött på fördomar kring hundarna, folk måste förstå vart problemet sitter. Det sitter i människan – människan är den sämsta varelsen på jorden (efter fästingen), olojal, egoistisk, fientlig, ond och maktgalen. Människan utrotar djuren, naturen och oss själva.

Detta är mina tankar och såklart en generalisering, det finns undantag i allt. Men i det stora hela är det inte hunden det är fel på, det är människan. Att hunden är människans bästa vän råder det inget snack om, hundar är så lojala att dom stannar hos sin ägare även fast ägaren av egoistiska skäl (pengar) tvingar hunden att slåss och bli skadad. Det är människan som inte är hundens bästa vän. Jag älskar min hund och står upp för hans ras alla dagar i veckan, han är bäst! ✕

"Jag älskar min hund och står upp för hans ras alla dagar i veckan, han är bäst!"

Djurskyddet Sverige där du bor!

Djurskyddet Sverige är ett riksförbund med 60 lokalföreningar över hela landet.

BLEKINGE LÄN

Djurskyddet Karlshamn

Telefon: 0702-65 00 46
djurskyddetkarlshamn@telia.com

Djurskyddet Ronneby

djurskyddet.ronneby@hotmail.com

DALARNAS LÄN

Djurskyddet Dalarna (Rättvik)

Telefon: 0736-73 77 00
rebeccakarlsson@live.se

GÄVLEBORGS LÄN

Djurskyddet Bill & Bull Söderhamn

Telefon: 0764-10 01 01
info@djurskyddetbillochbull.se

Djurskyddet Bollnäs-Ovanåker

Telefon: 0278-331 90
djurskydd_bollnas@hotmail.com

Djurskyddet Norra Hälsingland (Bjuråker)

Telefon: 0702-22 31 02
mallan.dragsved@hotmail.com

HALLANDS LÄN

Djurskyddet Norra Halland (Kungsbacka)

Telefon: 0340-65 50 75
sylva71@hotmail.com

Djurskyddet Kattfotens Katthem i Halmstad

Telefon: 0701-55 80 08
kattfoten@kattfoten.se

Djurskyddet Varberg

Telefon: 0345-341 50
djurskyddetvarberg@hotmail.com

Halmstadortens Djurskyddsförening

Telefon: 0346-530 68
tomas.erge@telia.com

JÄMTLANDS LÄN

Djurskyddet Jämtlands Län (Östersund)

Telefon: 063-51 33 55
nra.eriksson@telia.com

JÖNKÖPINGS LÄN

Djurskyddet Eksjö

Telefon: 0702-52 82 88
cats@djurskyddet-eksjo.se

KALMAR LÄN

Djurskyddet Kalmar

Telefon: 0480-219 74
djurskyddet.kalmar@netatonce.net

Djurskyddet Oskarshamn

Telefon: 0491-188 15
oskarshamn@djurskyddet.se

Djurskyddet Västervik

Telefon: 0490 - 305 18
djurskyddetvastervik@telia.com

KRONBERGS LÄN

Djurskyddet Kronoberg (Växjö)

Telefon: 0470-77 15 29
info@djurskyddetkronoberg.se

NORRBOTTENS LÄN

Djurskyddet Norrbotten (Luleå)

Telefon: 0730-32 21 82
jenny.lindback@hotmail.com

SKÅNE LÄN

Djurskyddet Helsingborg

Telefon: 0700-31 53 47
inger.dahl@telia.com

Djurskyddet Kullabygden (Höganäs)

Telefon: 0702-46 80 42
djurskyddet.hoganas@telia.com

Djurskyddet Landskrona

Telefon: 0738-04 96 44
djurskyddetlandskrona@hotmail.com

Djurskyddet Malmö

Telefon: 0703-11 24 40
info@djurskyddetmalmo.se

Djurskyddet Nordostskåne

Telefon: 0708-11 28 16
nordostskane@djurskyddet.se

Djurskyddet Skånekatten

Telefon: 0707-66 43 46
info@skanekatten.se

Djurskyddet Ängelholm-Bjäre

Telefon: 0761-40 49 00
angelholm-bjare@djurskyddet.se

Stiftelsen Lunds Djurskyddsfond

Telefon: 046-32 05 00
stiftelsen.lunds.djurskyddsfond@hotmail.se

STOCKHOLMS LÄN

Djurskyddet DOSO

Telefon: 08-765 66 23

Djurvännernas förening i Stockholm

Telefon: 08-755 68 46
ordf@djurvannernastockholm.se

Hundfrämjandet (Tumba)

Telefon: 08-531 883 48
hundframjandet@hotmail.com

Djurskyddet Kattvänet Haninge

Telefon: 08-776 16 80
info@kattvarnet.nu

SÖDERMANLANDS LÄN

Djurskyddet Eskilstuna

Telefon: 0704-67 03 36
ordforande@djurskyddet-eskilstuna.se

Djurskyddet Mariefred

Telefon: 070 777 19 54
djureva@hotmail.com

Djurskyddet Nyköping

Telefon: 0155-21 76 32
anita.wirebratt@compaqnet.se

Djurskyddet Strängnäs

Telefon: 070-880 54 42
strangnasdjurskydd@live.se

UPPSALA LÄN

Djurskyddet Hitta Katten Enköping

Telefon: 0171-44 19 60
kansliet@hittakatten.com

Djurskyddet Uppsala Län

Telefon: 0708-56 64 23
stefan_hamnstedt@hotmail.com

VÄRMLANDS LÄN

Djurskyddet Filipstad

Telefon: 072-549 38 69
djurskyddet-filipstad@hotmail.se

Djurskyddet Karlstad

Telefon: 054-53 47 06
kontakt@djurskyddetkarlstad.se

Djurskyddet Kristinehamn

Telefon: 0550-151 55
djurhemmet@djurskyddetkristinehamn.se

Djurskyddet Säffle-Åmål

Telefon: 0705-8 38 145
djurskyddetsaffleamal@hotmail.se

Djurskyddet Westra Wermland (Arvika)

Telefon: 0722-33 38 10, 0722-33 38 20
djurskyddetwestrawermland@gmail.com

Djurskyddet Sunne

Telefon: 0725-30 73 77
sunne@djurskyddet.se

VÄSTERBOTTENS LÄN

Djurskyddet Skellefteå

Telefon: 0702-70 03 92
djurskyddetskelleftea@gmail.com

Djurskyddet Västerbotten (Umeå)

Telefon: 0706-47 34 20
info@djurskyddet.umea.com

Djurskyddet Åsele Katthem Kurriyan

Telefon: 0941-109 87
aselekurriyan@hotmail.com

VÄSTERNORRLANDS LÄN

Djurskyddet Härnösand

Telefon: 0611-128 17
m_elmroth@hotmail.com

Djurskyddet Katthjälpen Sundsvall

Telefon: 0730-44 60 66
info@katthjalpen.se

Djurskyddet Sundsvall

Telefon: 060-56 78 50
djurskydds@hotmail.com

Djurskyddet Ådalen (Sollefteå)

Telefon: 0620-242 67
djurskyddetadalen@hotmail.com

Djurskyddet Örnsköldsvik

Telefon: 0660-25 02 77
oviks_djurskydd@hotmail.com

VÄSTMANLANDS LÄN

Djurskyddet Köping Kattvännerna

Telefon: 0221-289 12
koping@djurskyddet.se

Djurskyddet Västerås Huskatten

Telefon: 021-18 95 98
info@huskatten.com

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Djurskyddet Bohuslän

Telefon: 0761-17 77 81
info@djurskyddetbohuslan.se

Djurskyddet Göteborg/Göteborgs djurskyddsförening

Telefon: 031-88 88 80
goteborgs.djurskyddsforening@telia.com

Djurskyddet Skaraborg (Töreboda)

Telefon: 0739-24 26 72
skaraborg@djurskyddet.se

Djurskyddet Skövde katthem

Telefon: 0737-03 70 31
skovdekatthem@hotmail.com

Djurskyddet Uddevalla

Telefon: 0522-51 17 08

ÖREBRO LÄN

Djurskyddet Örebro

Telefon: 070-623 83 38
gorang15@telia.com

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

Djurskyddet Fiahemmet i Norrköping

Telefon: 011-31 14 99
fiahemmet@hotmail.com

Djurskyddet Mjölby

Telefon: 0142-36 11 02
djurskyddetmjolby@gmail.com

Linköpings Djurskyddsförening

Telefon: 013-501 65
djurskydd@linkopingsdjurskydd.se

AGERA NU!

Den 26 mars i år var datumet då ändringarna i djurskyddslagen skulle läggas fram i en proposition från regeringen. Men ingen proposition kom. När denna tidning gick till tryck hade Landsbyggsdepartementet fortfarande inte meddelat något nytt datum.

Hjälp oss påverka politikerna så att det kommer ett förslag till ny djurskyddslag. **Ring, mejla eller skriv till din närmaste riksdagsledamot i ditt län för det parti som du röstar på** och uppmana denne att arbeta för detta. Ju fler vi är som påverkar desto bättre! Du hittar alla riksdagsledamöter på www.riksdagen.se.

Foto: iStockphoto

NÄSTA NUMMER

KOMMER 25 SEPTEMBER

TEMA

Djurskydd inom fiske

LÄS FLER NYHETER PÅ TIDNINGEN.DJURSKYDDET.SE

Sven-Erik Alhem

Förbundsstyrelseledamot

sven-erik.alhem@djurskyddet.se

SISTA ORDET

Djuren ska ha det bra!

■ **"Djuren ska ha det bra"**. Du har nog hört frasen – sannolikt flera gånger – från landsbygdsminister Eskil Erlandssons mun. Statsrådet Erlandsson förefaller nämligen vara förtjust i frasen. Sanningen att säga är den tämligen innehållslös och alls icke kontroversiell. Vi vill väl alla att djuren ska ha det bra?

Att prata om djur är stort. En omfattande mängd levande varelser behandlas under helt olika förhållanden. Alltifrån fästingar och möss till lantbruksdjur, sällskapsdjur och – ja, det får bli en grupp för sig – rovdjuren. Inte minst vargen "har det inte bra" i Sverige. Även lodjuret och järven har det tufft mycket beroende på att de äter bytesdjur som också jägare konkurrerar om. Tyvärr ger sig framförallt vargen och björnen då och då också på tamdjur. Det skulle särskilt vargen – om den hade förmågan till urskillning – akta sig särskilt noga för, eftersom sådant bytesval lätt kan föranleda antingen beslut om skydds jakt eller att vargen dödas av den som skyddar sina djur. Licensjakten på varg har – åtminstone tills vidare stoppats – som en följd av EU-kommissionens engagemang i den svenska vargfrågan, sedan bl a Djurskyddet Sverige anmält dit att Sverige bryter mot EU:s art- och habitatdirektiv när det gäller den skyddade vargen. Ännu vet vi inte hur ärendet kommer att avslutas. Vår miljöminister Lena Ek har hittills inte stått på vargens sida.

Inte bara vargen utan som bekant många människor äter också kött. Ofta har djurtransporterna till slakterierna och förhållandena på slakterierna stått i fokus för ett djurskyddsintresse. Det finns en hel del som har besökt ett slakteri och som – fastän inget olagligt förekommit – antingen helt slutat äta kött eller i vart fall känt olust. Vad kor och grisar känner under vandringen in till slakten vet vi inte. Kan möjligen gissa.

Må väl både människor och djur! ✕

Låt djuren ärva

Tänker du på Djurskyddet Sverige i ditt testamente hjälper du utsatta djur att få ett bättre liv.

De flesta skriver aldrig testamente. Kanske känner man ett visst obehag för att planera för sin egen bortgång. Men att själv få bestämma vad som ska hända med sina tillgångar efter sin bortgång är ett starkt skäl till att tänka om.

Vi är mycket tacksamma för de gåvor och arv som vi fått genom åren. Utan dem skulle vi inte kunna bedriva vår verksamhet. Djurskyddet Sverige har 90-konto, vilket innebär att verksamheten kontrolleras av Svensk Insamlingskontroll.

Läs mer om testamentering på www.djurskyddet.se.

Vill du ha hjälp med ditt testamente eller har frågor om testamentering är du välkommen att kontakta Djurskyddet Sveriges generalsekreterare Åsa Hagelstedt.

Telefon: 08-688 28 37

E-post: asa.hagelstedt@djurskyddet.se.